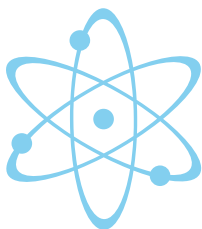

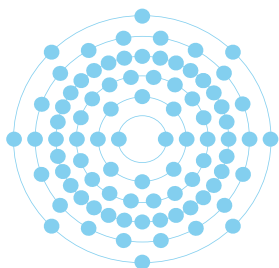
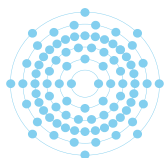
Radiological Protection Institute of Ireland
An Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL & CUNTAIS **2004**

Ar an gclúdach tá scéimléaráid d'adamh agus den struchtúr scealla atá ad radón. Ina theannta sin léirítear cigire ón RPII agaus é i mbun iniúchta in áitreabh tionsclaíoch.

RADIOLOGICAL PROTECTION INSTITUTE OF IRELAND
AN INSTITIÚID ÉIREANNACH UM CHOSAINT RAIDEOLAÍOCH

TUARASCÁIL BHLIANTÚIL & CUNTAIS BHLIANTÚLA 2004

Don Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil

De réir cheanglais an Achta um Chosaint Raideolaíoch, 1991, is mór an onóir dom Tuarascáil Bhliantúil agus Ráitis Airgeadais Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch a chur i láthair don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2004.

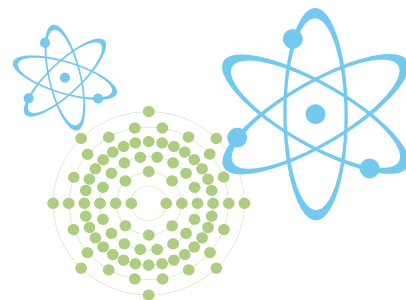
Francis J Mulligan, Cathaoirleach

An Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch
3 Cearnóg Chluain Sceach, Cluain Sceach, B.Á.C. 14.

Guthán: 01-2697766. **Facs:** 01-2697437. **Suíomh Gréasáin:** www.rpii.ie

Clóite ar pháipéar athchúrsáilte.

“An misean againn ná daoine a **chosaint** ón dochar a dhéanann radaíocht ianaíoch don tsláinte, radaíocht nádúrtha agus shaorga araon, tríd ar **rialú** éifeachtach, trí mhonatóireacht a dhéanamh ar an timpeallacht agus trí **chomhairle** chruinn, thráthúil a sholáthar don phobal agus don Rialtas.”

Clár

Ráiteas an Chathaoirligh	2
Príomh-fhorbairtí	4
Struchtúr na Foirne	5
Baill an Bhoird	6
Coistí Comhairleacha	7
Cuspóirí na h-Institiúide	8
Foireann agus Acmhainní	9
Monatóireacht agus Taighde Comhshaoil	11
Radaighníomhaíocht Nádúrtha	14
Ullamhacht Éigeandála	16
Seirbhís Rialaitheach	17
Seirbhís Dáileogmhéadrachta agus Chalabhrúcháin	20
Sábháilteacht Núicléach agus Idirchaidreamh Idirnáisiúnta	21
Seirbhís Leabharlainne & Faisnéise	24
Ráitis Airgeadais	26

Is cúis áthais dom é Tuarascáil Bhliantúil agus Cuntais 2004 na hInstitiúide Éireannai um Chosaint Raideolaíoch a chur i láthair. Rinneadh an-dul chun cinn i rith na bliana ar chur chun cinn bearta cosanta do mhuintir na hÉireann i gcoinne guaiseacha a eascraíonn as radaíocht ianaíoch, pé acu laistigh den tír nó thar lear na guaiseacha sin.

Toisc go bhfuil radón ar an bpríomhfhoinsé nochta radaíochta don phobal, tá an Institiúid tiomanta i gcónaí iarracht ar leith a dhéanamh sa chlár laghdaithe nochta radóin, sa bhaile agus ar an láthair oibre. Is léir go bhfuil ag éirí leis an gclár mar gur tháinig méadú 150% ar an líon teaghlach a chuaigh i mbun radón a thomhas. De réir taighde a choimisiúnaigh an Institiúid tá 75% den phobal i gcoitinne ar an eolas faoi ghás radóin, rud atá mar tháscaire eile ar an dul chun cinn. In ainneoin go bhfuil daoine ar an eolas faoin ábhar, as an 91,000 teach a mheastar a bhfuil leibhéil radóin thar an Leibhéal Tagartha iontu, níl ach 3.5% díbh aimsithe go dtí seo. Ar na tithe a aithníodh, tá sé tugtha le tuiscint nár cuireadh feabhas ar an scéal ach i gcás 100. Cé go bhfuil fuarchúis na hÉireann i leith radóin ag teacht leis sin san iliomad tíortha eile, tá baol chomh mór ag baint leis an gceist nach féidir neamhaird a thabhairt uirthi agus tá an Institiúid tiomanta straitéisí nuálaíoch a fhorbairt chun a chur ina luí ar theaghlaigh an nochtheadh don radón a laghdú ina dtithe.

Fuarthas freagra an-dearfach ar an gclár a dhíríonn aird fhostóirí ar an reachtaíocht a cuireadh i bhfeidhm i 2000 maidir le rialú

radóin ar an láthair oibre. Bíonn rath ar leith ar an straitéis atá ann comhchaidreamh a chruthú le grúpaí ionadaíochta d'fhostóirí agus d'oibrithe ag leibhéal náisiúnta agus ag an leibhéal áitiúil araon agus beidh sé mar ghné thábhachtach den chlár don láthair oibre. Ina theannta sin, tá ról ag an Institiúid i gcur i bhfeidhm na reachtaíochta. Le linn na bliana, treoraíodh do roinnt fostóirí i Limistéir Ard-Radóin radón a thomhas agus tá an dlí á chur faoi láthair orthu siúd ar theip orthu na treoracha sin a chomhlíonadh.

Cuireadh i gcrích an clár tomhais radóin i scoileanna, thar ceann na Roinne Oideachais agus Eolaíochta. Is cúis áthais ar leith don Institiúid go bhfuil clár feabhsúcháin cuimsitheach idir lámha chun leibhéil radóin a laghdú i scoileanna ina bhfuarthas go raibh tiúchain radóin níos airde ná an Leibhéal Tagartha. Cinnteoidh cur i gcrích an chláir seo nach mbeidh ach nochtheadh íseal don radón ann do leanaí agus do dhaoine fásta i scoileanna, chomh fada agus is féidir ag teacht leis na cleachtais raideolaíochta is fearr.

Is mórchúis imní fós don phobal é féidearthacht na timpiste ag aonaid núicléacha thar lear. Tuigeann an Institiúid go maith an tábhacht a bhaineann lena ról, comhairle a chur ar an Rialtas i dtaobh gach gné den tsábháilteacht núicléach agus i dtaobh socruithe ullmhachta éigeandála agus aithníonn sí an tábhacht a bhaineann le bheith ar an eolas is déanaí sna réimsí sin. Chuige sin, thug cúigear eolaithe sinsearachta ón Institiúid cuairt i rith na bliana, faoi cheannaireacht an Phríomh-Oifigigh Feidhmiúcháin,

RÁITEAS AN CHAOTHAOIRLIGH

ar an stáisiún núicléach athphróiseála ag Sellafield. Mar thoradh ar an gcúairt bhí sé ar chumas na hInstitiúide eolas cuimsitheach a sholáthar don Rialtas faoi na pleananna fadtéarmacha don suíomh sin. Ar chúiseanna slándála níor cuireadh na mionsonraí ar fáil don Institiúid faoi fhéidearthachtaí timpistí núicléacha, agus cuireann sé sin teorainn lenár gcumas measúnú a dhéanamh ar na himpleachtaí a bheadh ann d'Éirinn dá mbeadh timpiste ag Sellafield. Foilsíodh tuarascáil ar an gcúairt freisin.

Ag leibhéal náisiúnta, tá forbairt agus nuashonrú leanúnach á dhéanamh ar an bPlean Éigeandála Náisiúnta do Thimpistí Núicléacha chun a chinntiú go bhfuil Éire ullamh déileáil leis na hiarmhairtí a bhainfeadh le timpiste núicléach thar lear. Léiríonn taithí i dtíortha eile agus i réimsí seachas sábháilteacht núicléach gur féidir maolú go mór ar na hiarmhairtí a bhainfeadh le timpiste dá leithéid dá mbeadh pleananna dea-fhorbartha agus dea-chleachtaithe ann. Cuireadh feabhas nach beag, i rith na bliana, ar iontaofacht iomlán na socruithe nuair a rinneadh uasghrádú ar Stáisiún Mhonatóireachta Bhuan agus nuair a leasaíodh fo-phlean na hInstitiúide. Tá tuilleadh oibre beartaithe chun uasghrádú a dhéanamh ar threalamh aer-shamlála.

Úsáidtear an radaíocht ianaíoch níos mó is níos mó anois in Éirinn, go háirithe i réimse an leighis. Trína clár ceadúnaithe agus iniúchta, tá sí mar aidhm ag an Institiúid a chinntiú nach nochtar don radaíocht níos mó ná mar is gá na daoine a bhíonn ag obair le radaíocht ianaíoch, ná an pobal i gcoitinne. I rith na bliana 2004, bhí dea-chomhlíonadh rialacháin ar an iomlán i measc sealbhóirí ceadúnais. Cibé scéal é, bá léir ón líon beag tarlóg a cuireadh ar ár súile an tábhacht a bhaineann lena chinntiú go bhfuil na nósanna imeachta iomchuí i bhfeidhm a chuirfeadh teorainn leis an méid nocht, agus go ndáiltear freagrachtaí go soiléir i leith foinsí. Is fadhb ar leith iad na foinsí atá curtha as feidhm agus d'éirigh leis an ionchúiseamh a rinneadh i rith na bliana ar chomhlacht amháin a rinne feiste núicléach a dhiúscairt gan cheadúnas. Cé gur ar cheadúaithe atá an fhreagracht maidir le foinsí radaighníomhacha, is cúis imní ar leith sábháilteacht agus slándáil foinsí, go háirithe nuair atá siad as feidhm. Aithnítear an chúis imní seo go hidirnáisiúnta agus táthar ag breithniú na ceiste a bhaineann leis an mbaol atá ann go mbainfí droch-úsáid as foinsí dá leithéid. Ina theannta sin, is foinsí as feidhm, nach raibh rialú ceart á dhéanamh orthu, ba chúis le roinnt de na timpistí raideolaíocha is measa ar domhan, a raibh bás agus éilliú radaighníomhach forleathan na timpeallachta mar thoradh orthu. Ar na foinsí as feidhm a fuarthas roimh chur i bhfeidhm comhaontuithe aisghabhála an tsoláthraí tá stóráil faoi cheadúnas á dhéanamh ar roinnt mhaith acu ar fud na hÉireann ach níl aon soláthar deanta dá ndiúscairt deiridh. Níl sé seo sásúil agus tá sé rithabhachtach go n-aimseofaí réiteach ar an gceist seo atá ann le fada an lá. Chomh maith leis sin, caithfear aghaidh a thabhairt ar bhainistiú foinsí ard-ghníomhaíochta as feidhm, stóráil san áireamh,

i gcomhthéacs thrasúiomh na Treorach Foinsí Ard-Ghníomhaíochta Séalaithe a chuirfear i bhfeidhm ar an 1 Eanáir 2006.

Thar mo cheann féin agus thar ceann an Bhoird ba mhaith liom buíochas a ghabháil le foireann iomlán na hInstitiúide as a ndíograis agus a ndianobair i rith na bliana. Ba mhaith liom buíochas ar leith a ghabháil leo as an bpáirt nach beag a ghlacadar in athbhreithniú na heagraíochta agus as a dtiomantas a chinntiú gur cuireadh moltaí an athbhreithnithe i bhfeidhm.

Táim féin agus an Institiúid thar a bheith buíoch den Dr. Edward Fitzgerald a d'éirigh as mar bhall Boird ar an 3 Bealtaine 2004 tar éis 7 mbliana seirbhíse. Mar ainmní ar Dhámh na Raideolaithe i gColáiste Ríoga na Máinlianna, chuir an Dr. Fitzgerald go mór le hobair na hInstitiúide. Fáiltím roimh an Dr. Seán Darby ar an mBord atá tagtha i gcomharba air.

Mo bhuíochas freisin leis na baill a bhí ag feidhmiú ar thrí choiste chomhairleacha na hInstitiúide, coiste ar Radaíocht Timpeallachta, coiste ar Radaíocht Leighis agus coiste ar Chaidreamh Poiblí. Bhíodar flaithiúil lena gcuid ama agus lena gcuid saíneolaí, rud a chuidigh leis an Institiúid aghaidh a thabhairt ar réimse leathan saincheisteanna a tháinig chun solais i rith na bliana.

Mar fhocal scoir, tá an Institiúid go mór faoi chomaoín ag an Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, an tUasal Dick Roche T.D., a thug tacaíocht dúinn agus a spreag sinn. Tá an Institiúid faoi chomaoín freisin ag na hoifigigh sa Rannóg um Shábháilteacht Núicléach agus ag oifigigh eile sa Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil a chomhoibrigh i gónaí linn go croíúil. Tá ár mhuíochas tuilte ag Ranna Rialtais eile, ag institiúidí tríú leibhéal agus ag eagraíochtaí seachtacha eile, ar oibrigh an Institiúid leo i rith na bliana 2004.

Francis J. Mulligan
Cathaoirleach

PRÍOMH-FHORBAIRTÍ

ULLMHACHT ÉIGEANDÁLA

Sa bhliain 2004 chonacthas roinnt mhaith forbairtí i réimsí éagsúla san obair ag an Institiúid, a chuireann lenár gcumas dul i ngleic le timpistí raideolaíocha, pé acu an in ionaid núicléacha thar lear nó anseo a tharlaíonn na timpistí toisc úsáid ar fhoinsí radaíochta ianaíche ag ceadúnaithe in Éirinn.

I rith na bliana, chuir an Institiúid tús le huasghrádú ar an ngréasán náisiúnta Stáisiún Mhonatóireachta Bhuan (Permanent Monitoring Stations nó PMS), áit a mbailítear sonraí faoi rátaí dáileog gáma comhthimpeallach. Beidh an t-uasghrádú seo, mar aon le bunú ar thrí stáisiún eile ar an gcósta thoir, i gcrích i 2005. Lena chois sin, thug an Institiúid socruithe chun críche le húdarais ábhartha sa Ríocht Aontaithe maidir le sonraí monatóireachta ar dháileog gáma a mhalartú go huathoibríoch idir RIMNET (UK Radioactive Incident Monitoring Network) agus gréasán PMS na hÉireann. Cuireann an socrú seo ar chumas na hInstitiúide breathnú ar shonraí ó 92 stáisiún monatóireachta ar fud na Ríochta Aontaithe gach uair an chloig.

Chuathas i mbun athbhreithniú ar ról na hInstitiúide faoin bPlean Éigeandála Náisiúnta do Thimpistí Núicléacha agus ullmhaíodh fophlean don fhoireann ar fad a leagan amach socruithe don ullmhacht éigeandála. Chomhlíon an tSaotharlann Chomhshaoil a ról i dtiomsú agus in anailísiú ar shamplaí thar tréimhse dhá lá.

I mí Iúil, d'eisigh an tSeirbhís Rialaitheach treorú reachtúil do 137 ceadúnáil le go ndéanfaidís plean idirghabhála iomchuí a ullmhú chun dul i ngleic le géarchéim raideolaíoch a d'eascródh as a gcuid cleachtaí a d'fhéadfadh a bheith ina ghuais shuntasach don phobal. Faoi dheireadh na bliana, bhí gach ceadúnáil tar éis a ndualgais a chomhlíonadh.

COMHAIRLE DON RIALTAS

Le cúpla bliain anuas, rinneadh tréan-iarracht comhairle a chur ar fáil don Rialtas ar chúrsaí a bhaineann le sábháilteacht núicléach agus le daingniú a dhéanamh ar rannpháirtíocht na hÉireann sa phlé idirnáisiúnta ar na saincheisteanna seo.

Imeacht a bhí thar a bheith tábhachtach i rith na bliana ná an chuairt a thug cúigear d'fhoireann na hInstitiúide ar Sellafield in Cumbria. An cuspóir a bhí rompu ná na príomhaiseanna ann a fheiscint dóibh féin, go háirithe na háiseanna a bhfuil imní ar leith ar mhuintir na hÉireann fúthu agus iniúchadh a dhéanamh ar na hathruithe atá á gcur i bhfeidhm ar an suíomh. Cuireadh seisiún eolais ar fáil roimh ré, i mí Lúnasa, leis na rialaitheoirí núicléacha sa RA. Ar na háiseanna ar tugadh cuairt orthu bhí na hUmair Stórála Ard-Ghníomhacha (Highly Active Storage Tanks nó HASTs) atá, i dtuairim na hInstitiúide, ar an riosca timpiste is suntasaí d'Éirinn ar an suíomh. Foilsíodh torthaí na cuairte i dtuarascáil a cuireadh faoi bhráid an Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil ag preas ócáid i mí Aibreáin 2005.

B'í an Institiúid ionadaí na hÉireann ar Choiste Substaintí Radaighníomhacha OSPAR, a d'oibrigh le linn 2004 d'fhonn forbairt sa bhreis a dhéanamh ar choincheap na bunlíne do sceitheadh radaighníomhach, tiúchain radaighníomhaíochta sa timpeallacht agus dáileoga radaíochta ó thionscail neamh-núicléacha.

TREOIR UM FHOINSÍ ARD-GHNÍOMHAÍOCHTA SÉALAITHE (HASS)

Le linn 2004, chuaigh an Institiúid i mbun iniúchadh sonrach ar fhorálacha na Treorach HASS a cuireadh i bhfeidhm ag deireadh 2003 agus atá le trasú sa dlí faoi 1 Eanáir 2006. Cé gur chóir go gcomhlíonfadh an struchtúr rialaitheach reatha in Éireann na ceanglais atá ann faoin Treoir, tá seans go mbeidh gá soláthar a dhéanamh do ghnéithe eile sa reachtaíocht. Ina theannta sin, caithfear aghaidh a thabhairt ar bhainistiú praiticiúil ar fhoinsí atá as feidhm agus ar fhoinsí 'deibhleáin', stóráil na bhfoinsí sin san áireamh. Cuireadh tuarascáil ar an scéal faoi bhráid an Rialtais.

RADÓN

Le linn 2004, tháinig méadú suntasach ar an líon teaghlach a thug faoi radón a thomhas ina dtithe, méadú ó 1160 i 2003 go 2948 i 2004. Feictear go mbaineann an méadú seo leis an bpoiblíocht leanúnach a rinneadh ar an scéal a bhain le teach in Oileán Chiarraí, Co. Chiarraí, i 2003 ina raibh leibhéal an-ard radóin. I mí Iúil, d'fhoilsigh an Institiúid torthaí ó shuirbhé náisiúnta ar radón a rinneadh i scoileanna agus a cuireadh i gcrích thar ceann na Roinne Oideachais agus Eolaíochta (ROE) idir 1998 agus 2002. Fuair an suirbhé go raibh tiúchan radóin níos airde ná an Leibhéal Tagartha i seomra urláir talún amháin nó níos mó i 898 as an 3444 scoil a bhí páirteach sa suirbhé. I mí na Samhna, chuir an Institiúid tuarascáil eile faoi bhráid an ROE le torthaí ó shuirbhé eile a rinneadh ar na scoileanna nár ghlac páirt sa chéad suirbhé. Sa chás seo fuarthas go raibh tiúchan radón níos airde ná an Leibhéal Tagartha i seomra urláir talún amháin nó níos mó i 86 as an 450 scoil a ghlac páirt. Leanadh leis an gclár forfheidhmithe ar an reachtaíocht nua a rialaíonn radón ar an láthair oibre agus treoraíodh d'fhostóirí breise i dTrá Lí agus in Inis le linn mí Bealtaine agus mí Meithimh radón a thomhas. D'oibrigh an Institiúid i gcomhar le Gníomhaireacht Éilimh an Stáit d'fhonn fostóirí stáit a chur ar an eolas faoi radón.

ATHBHREITHNIÚ NA H-EAGRAÍOCHTA

Chuathas i mbun athbhreithniú ar an eagraíocht ina iomláine i rith na bliana le béim ar leith ar struchtúr na heagraíochta, ar sholáthar foirne, ar chórais, ar phróisis agus ar airgeadas. Rinne comhairleoirí éascú ar an athbhreithniú agus ghlac gach ball foirne páirt ann. Sa tuarascáil dheireanach ar an athbhreithniú rinneadh moltaí orthu seo a leanas: struchtúr, bainistíocht, saincheisteanna soláthar agus riachtanais foirne agus éifeachtacht agus éifeachtúlacht na bpróiseas. Cuireadh tús le cur i bhfeidhm na moltaí i dtreo dheireadh 2004 agus beidh siad i gcrích i rith 2005.

STRUCHTÚR NA FOIRNE

AN BORD

92
U
[238.029]

94
Pu
[244]

COISTÍ
COMHAIRLEACHA

PRÍOMH-OIFIGEACH
FEIDHMIÚCHÁIN
Ann McGarry

88
Ra
[226.25]

86
Rn
[222]

55
Cs
[136.907]

84
Po
[209.983]

STIÚRTHÓIR AR SHEIRBHÍŚ
CORPARÁIDEACHA

Barbara Rafferty

Airgeadas/Riaracháin/Rialachas
Acmhainní Daonna
Leabharlann
TF/Seirbhísí Custaiméara
Bainistíocht Cáipéisí

STIÚRTHÓIR AR SHEIRBHÍŚ
COMHAIRLITHEACHA

Tony Colgan

Cumarsáid
Comhairle faoi Radon
Sábháilteacht Núicléach:
Ullmhacht Éigeandála,
Teicneolaíocht

STIÚRTHÓIR AR SHEIRBHÍŚ
MONATÓIREACHTA AGUS
TOMHAIS RADAÍOCHTA
David Pollard

Seirbhísí Tomhais
Monatóireacht ar Radaíocht

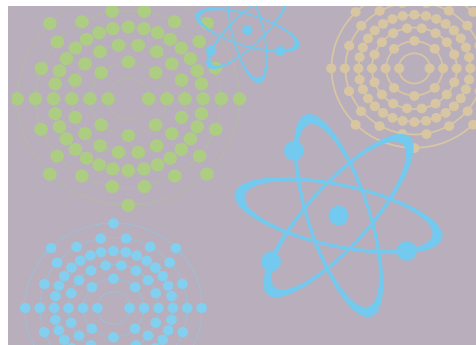

STIÚRTHÓIR AR SHEIRBHÍŚ
RIALAITHEACHA

Tom Ryan

Leigheas, Fiaclóireacht &
Tréidliacht
Tionsclaíocht

BAILL AN BHOIRD

Tháinig deireadh tréimhse feidhmeannais an Dr. E. Fitzgerald ar an 3ú lá Bealtaine 2004. Ceapadh an Dr. S. Darby ar an mBord ar an 2ra lá Meán Fómhair 2004.

Tháinig an Bord le chéile ocht n-uaire i rith na bliana. Léirítear thíos an líon cruinnithe ar ar fhreastail gach ball Boird, agus idir lúibíní tá an líon cruinnithe a raibh sé de cheart ag an mball áirithe sin freastal. Luaitear freisin, i gcás seisear ar an mBord, ainm na heagraíochta a d'ainmnigh iad ar an mBord.

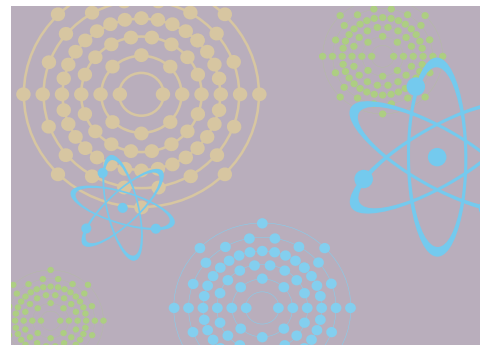
Cathaoirleach	Francis J. Mulligan	8(8)
	William Blunnie	4(8)
	<i>Comhairle na nDochtúirí Leighis</i>	
	Gregory Burke	8(8)
	<i>Institiúid Eolaíochta agus Teicneolaíochta Bia na hÉireann</i>	
	Kieran Byrne	2(8)
	Patrick Connellan	5(8)
	<i>An Chomhairle Fiaclóireachta</i>	
	Séan Darby	1(3)
	<i>Dámh na Raideolaithe RCSI</i>	
	Anita Dowling	5(8)
	<i>Cumann na nEolaithe Fisiceacha sa Mhíochaine</i>	
	Edward Fitzgerald	2(3)
	<i>Dámh na Raideolaithe RCSI</i>	
	James Fitzmaurice	6(8)
	Lesley Malone	6(8)
	<i>Cumann Míochaine Núicléiche na hÉireann</i>	
	Darina Muckian	5(8)
	Adi Roche	6(8)
	Francis J. Turvey	8(8)

Baill Choistí Iniúchta an Bhoird:

An Dr F. J. Mulligan, An Dr P. Connellan agus an t-Uasal J. Fitzmaurice.

An méid iomlán a caitheadh ar chostais an Bhoird i 2004 ná €82,790.

COISTÍ COMHAIRLEACHA

COISTE COMHAIRLEACH AR RADAÍOCHT CHOMHSHAOIL

Cuireann an Coiste seo comhairle ar fáil ar radaighníomhaíocht sa timpeallacht agus ar chomhordú le forais eile ar chomh-chláir oibre sa réimse seo.

Cathaoirleach

Gregory Burke
Tony Colgan
David Fenton
Dermot Howett
Ian R. McAulay
Ann McGarry
James P. McLaughlin
Peter I. Mitchell
Darina Muckian
Geraldine O'Reilly
David Pollard
Wil van der Putten (éirithe as i 2004)
Barbara Rafferty
William Reville
Adi Roche
Philip Walton
Stephanie Long

Rúnaí Eolaíoch

COISTE COMHAIRLEACH AR RADAÍOCHT CHOMHSHAOIL

Cuireann an Coiste seo comhairle ar an mBord faoi úsáidí na radaíochta ianaíche i réimsí an leighis agus na fioclóireachta.

Cathaoirleach

George Duffy
Fionnuala Barker
David Clarke
Mary Coffey
Louise Diamond
Stephen Fennell
David Fenton
Edward Fitzgerald
Christopher Hone
Dermot Howett (ceaptha 2004)
Lynn Johnston
Pat Kenny
Brendan McClean
Ann McGarry
Lesley Malone
James Masterson
Kate Matthews
Michael Moriarty
Dan Murphy (éirithe as 2004)
Geraldine O'Reilly
Wil van der Putten
Stephanie Ryan
Tom Ryan (ceaptha 2004)
Tanya Kenny

Rúnaí Eolaíoch

COISTE COMHAIRLEACH AR CHAIDREAMH POIBLÍ

Cuireann an Coiste seo comhairle ar fáil ar chúrsaí caidrimh phoiblí.

Cathaoirleach

James Fitzmaurice
Gregory Burke
Marie Kelly
Ann McGarry
Barbara Rafferty (éirithe as 2004)
Tony Colgan (ceaptha 2004)

CUSPÓIRÍ NA H-INSTITIÚIDE

Na príomh-chuspóirí ag an Institiúid ná:

Comhairle a sholáthar don Rialtas, don Aire Comhshaoil, Oidhreachta agus Rialtais Áitiúil agus d'Airí eile ar chúrsaí a bhaineann le sábháilteacht raideolaíoch.

Eolas a chur ar fáil don phobal ar chúrsaí a bhaineann le sábháilteacht raideolaíoch.

Saotharlann náisiúnta a chothabháil agus a fhorbairt chun leibhéil radaighníomhaíochta i mbia agus sa timpeallacht a thomhas, agus chun measúnú a dhéanamh ar dhíol suntais na leibhéil sin do phobal na hÉireann.

Seirbhís dáileogmhéadrachta agus chalabraithe a sholáthar do phearsanra a bhíonn ag obair le radaíocht ianaíoch.

Rialú trí cheadúnas a dhéanamh ar choimeád, úsáid, déantús, allmhairiú, iompar, dáileadh, onnmhairiú agus diúscairt ar shubstaintí radaighníomhacha, ar ghaires ionradaíochta agus ar fhoinsí eile radaíocht ianaíoch.

Cuidiú le forbairt ar phleananna náisiúnta don éigeandáil a eascródh as timpistí núicléacha agus tacú go feidhmeach le pleananna dá leithéid.

Monatóireacht a dhéanamh ar fhorbairtí thar lear a bhaineann le haonaid núicléacha agus le sábháilteacht raideolaíoch go ginearálta, agus an Rialtas a choinneáil ar an eolas faoina n-impleachtaí d'Éirinn.

FOIREANN AGUS ACMHAINNÍ

ATHBHREITHNIÚ NA H-EAGRAÍOCHTA

Rinneadh athbhreithniú ar an eagraíocht ina iomláine le linn 2004. Fostaíodh comhairleoirí chun mionscrúdú a dhéanamh ar an eagraíocht sna réimsí seo a leanas: soláthar foirne, struchtúr, próiseas agus airgeadais, agus chun moltaí a dhéanamh le go gcuirfí feabhsúcháin i bhfeidhm ar an struchtúr, ar an mbainistíocht, ar shaincheisteanna agus riachtanais foirne agus ar éifeachtacht agus éifeachtúlacht an phróisis ghnó. Sa tuarascáil dheireanach, fuarthas cé go raibh seirbhísí agus caighdeán den scoth ann in a lán réimsí, d'fhéadfaí éifeachtacht agus éifeachtúlacht níos mó a bhaint amach ach atheagrú agus cuíchóiriú a dhéanamh i roinnt réimsí eile. Ar na moltaí a rinneadh bhí lárú a dhéanamh ar gach seirbhís tacaíochta, béim níos mó a chur ar acmhainní daonna agus níos mó tacaíochta a thabhairt le go mbeadh seirbhísí custaiméara ar ardchaighdeán ann. Beartaíodh ar phlean chun na moltaí sin a chomhlíonadh, agus tá an plan á chur i bhfeidhm faoi láthair.

FOIREANN

Chuaigh líon foirne na hInstitiúide i méid i 2004, ó 45 go 46. Rinneadh post buan de phost an Príomh-Oifigigh Eolaíochta i 2004, post sealadach a ceadaíodh i 2003 d'fhonn tacú leis na riachtanais bhreise a bhí ann comhairle a chur ar an Rialtas ar chúrsaí a bhaineann leis na caingne dlí atá á ghlacadh aige i gcoinne Sellafield. Toisc gur iarrthóir inmheánach a fuair an post seo, cruthaíodh dhá phost eile, Oifigeach Eolaíochta Sinsearach agus Oifigeach Eolaíochta buan agus líonadh an dá phost sin.

D'fhill an Dr. T. Ryan ar an Institiúid i mí Eanáir 2005, tar éis dó a bheith ar shealaistriú dhá bhliain mar Shaineolaí Náisiúnta le hArd-Stiúthóireacht Comhshaoil an AE, atá lonnaithe i Lucsburg.

COMHIONANNAS

Tá an Institiúid tiomanta do pholasaí an chomhionannais deiseanna i ngach réimse gníomhaíochta aici. Díritear go háirithe ar an gcomhionannas san earcaíocht, i gcoinníollacha fostaíochta agus i seansanna ardú céime, in oiliúint agus i bhforbairt gairme. Aithníonn an Institiúid go bhfuil solúbthacht socrúithe oibre mar ghné thábhachtach de pholasaithe comhionannais agus cuireann sí scéimeanna i bhfeidhm dá réir ar nós tráthanna oibre inathraithe, saoire staidéir, sos gairme agus postroinnt. I láthair na huaire, tá naonúr d'fhóireann na hInstitiúide ag baint fónaimh as an bpostroinnt, a chuireann ar a gcumas cothromaíocht a bhaint amach idir a saol pearsanta agus a saol oibre.

COMHPHÁIRTÍOCHT AGUS RANPHÁIRTÍOCHT

Feidhmíonn Fóram Rannpháirtíochta na hInstitiúide, a bunaíodh faoi théarmaí an Ahta um Pháirteachas Lucht Oibre (Fiontair Stáit), 1988, mar mhodh fo-Bhoird inar féidir comhchomhairle a bheith

ann leis na bhfoireann ag gach leibhéal san eagraíocht ar chúrsaí a théann i gcion ar fheidhmiú agus ar éifeachtacht na hInstitiúide. Tagann an Fóram Rannpháirtíocht le chéile go rialta i rith na bliana, agus i 2004 bhí ról lárnach aige i gcomhlíonadh na gceanglas mar atá sonraithe sa Chlár Nuachóirithe, a ndéantar soláthar dó faoi fhorálacha an Chláir um Rathúnas agus Cothroime. Ar na saincheisteanna ar tugadh aghaidh orthu i bhFóram 2004 bhí clár seimineár inmheánach a bhunú, socrúithe tuairiscithe faoi Phlean Gníomhaíochta 'Sustaining Progress', comhlíonadh na ngealltanais go mbeadh Seirbhísí Custaiméara feabhsaithe ann, agus feabhas a chur ar áiseanna na hInstitiúide.

I dtreo dheireadh na bliana pléadh na féidearthachtaí a bhain le socrú Comhpháirtíochta a chur ar bun don Institiúid. Reachtáladh seimineár don fhóireann chun eolas a chur ar fáil faoi choincheap na Comhpháirtíochta agus chun go mbeadh plé sa bheis ar an tsaincheist. Ina dhiaidh sin, bheartaigh an Fóram ar ghrúpa oibre a chur ar bun le straitéis Chomhpháirtíochta a cheapadh don Institiúid. Ag tús 2005, chuir fríotha an ghrúpa eolas ar fáil ar ar bunaíodh Coiste Comhpháirtíochta don Institiúid a fheidhmeodh in ionad Fóram Rannpháirtíochta na nOibrithe.

BAINISTIÚ AGUS FORBAIRT FEIDHMÍOCHTA

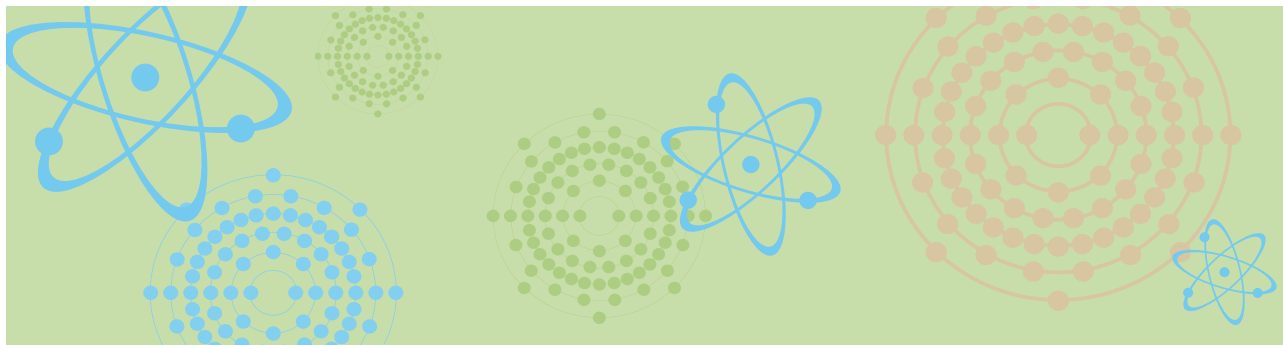
I 2004 cuireadh i bhfeidhm Córas Bainistíochta agus Forbartha Feidhmíochta (Performance Management and Development System nó PMDS) don Institiúid. Tar éis dul i gcomhairle leis an bhfoireann cheap grúpa foirne córas PMDS sainoiriúnaithe don Institiúid, bunaithe ar an múnla státseirbhíse, ina bhfuil ról próifílithe, athbhreithniú ar fheidhmíocht, aiseolas don bhainistíocht agus planáil don forbairt phearsanta. Cuireadh oiliúint ar an bhfoireann go léir maidir leis an gcóras nua agus, ó mhí Bealtaine ar aghaidh, cuireadh an chéad bhabhta próifílithe ról agus an chéad athbhreithniú i bhfeidhm.

SAORÁIL FAISNÉISE

I dtreo dheireadh na bliana cuireadh an Institiúid ar an eolas go gcuimseofaí an Institiúid faoin Acht um Shaoráil Faisnéise 1997 (FOI), le héifeacht ó mhí na Samhna 2005. D'fhonn ullmhú lena aghaidh, iarradh ar na saineolaithe a bhí fostaite chun straitéis bainistíochta taifid a chur i bhfeidhm don Institiúid (féach Leabharlann agus Faisnéis) dréachtú a dhéanamh ar an gcáipéisíocht thacaíochta riachtanach. Toisc nach féidir líon na n-iarrataí FOI a mheas roimh ré, ní féidir an tionchar a bheidh aige ar riachtanais foirne a mheas ach an oiread. Ar bhonn na n-acmhainní agus an ualaigh oibre atá ann faoi láthair, áfach, is léir go mbeidh dúshláin shuntasacha i ndán fiú amháin mura mbíonn ach líon beag iarrataí i gceist.

SEIRBHÍS CHUMTAIMÉARA

Tá an Institiúid tiomanta seirbhísí ar ardchaighdeán a sholáthar dá chustaiméirí uile i ngach réimse gníomhaíochta aici. Tá Cairt

Sheirbhíse Custaiméara i bhfeidhm a leagan amach ár ngealltanas dár gcustaiméirí. Rinne Bord Creidiúnaithe Náisiúnta na hÉireann creidiúnú ar gach seirbhís tomhais na hInstitiúide.

SÁBHÁILTEACHT SLÁINTE AGUS LEAS

Tá na Institiúid tiomanta gach ceanglas reachtaíochta atá uirthi maidir le sábháilteacht, sláinte agus leas ag an obair a chomhlíonadh. Sonraítear straitéis sábháilteachta na hInstitiúide ina Ráiteas Sábháilteachta. Déanann Coiste Sábháilteachta, faoi chathaoirleacht Oifigeach Sábháilteachta Tofa, monatóireacht ar chomhlíonadh sábháilteachta san eagraíocht agus déanann sé moltaí ar na feabhsúcháin is gá.

AIRGEADAS

€4.629 milliún ab ea ioncam iomlán na hInstitiúide i 2004, agus as an méid sin tháinig €3.310 ó dheontais agus €1.319 ó tháillí ceadúnais, dáileogmhéadrachta, deimhniú táirge, tomhas radóin agus seirbhísí eile. €425,635 ab ea an caiteachas caipitil. Chuaigh caiteachas na bliana €1,798 thar ioncam na bliana.

Comhlíonann an Institiúid na rialacháin go léir a bhaineann le tairiscintí agus conarthaí poiblí agus tá nósanna imeachta i bhfeidhm aici chun a chinntiú go ndíoltar gach sonrasc a fhaightear laistigh den tréimhse ama a shonraítear ar na sonraisc nó laistigh de thréimhse ama reachtúil mura bhfuil tréimhse ama sonraithe.

FUINNEAMH AGUS ÉIFEACHTÚLACHT

De réir pholasaí an Rialtais ar éifeachtúlacht fuinnimh ag Comhlachtaí Poiblí, chuir ag Grúpa Oibre um Chaomhnú Fuinnimh atá ag an Institiúid cúpla tionscadal i bhfeidhm d'fhoill fuinneamh a chaomhnú. Cuireadh le déanaí le sainchúram an ghrúpa oibre agus anois tá freagracht orthu i leith bainistíocht dramhaíola agus i leith athchúrsála. Ar na saincheisteanna a bhfuiltear ag tabhairt aghaidh orthu faoi láthair tá laghdú ar úsáid páipéir, a chinntiú go ndéantar athchúrsáil ar an bpáipéar uile, athchúrsáil ar phacáistíocht agus laghdú ar líon na n-ábhar so-chaite a úsáidtear i saotharlanna na hInstitiúide.

TEICNEOLAÍOCHT FAISNÉISE

Tá dul chun cinn gasta á dhéanamh sa teicneolaíocht, go háirithe sna teicneolaíochtaí cumarsáide. Lean an Institiúid ag cur lena bonneagar Teicneolaíochta Faisnéise (TF) i 2004, ag baint úsáide as na teicneolaíochtaí nua seo, chun feabhas a chur ar a modhanna gnó.

Ar an dul chun cinn a rinneadh i 2004 bhí suiteáil ar áis chianrochtana. Cuireann sé seo leis an rochtain ar sheirbhísí gréasánaithe, ar féidir rochtain éasca a fháil orthu ar fud an domhain agus a chuireann le héifeachtacht na foirne agus iad ag taisteal anseo nó thar lear.

Ar na forbairtí suntasacha eile i rith na bliana bhí feabhsú sa chlódóireacht toisc na gléasanna fótachóipeála a bheith gréasánaithe, bhí cur le polasaí na hInstitiúide ar úsáid ghréasáin agus trealamh nua deasc a fháil.

MONATÓIREACHT AGUS TAIGHDE COMHSHAOIL

Príomh-aidhm na Saotharlainne Comhshaoil ná leibhéil radaighníomhaíochta sa timpeallacht a thomhas agus a dtionchar ar phobal na hÉireann a mheas. Baintear é seo amach trí chúpla clár cuimsitheach monatóireachta a chur i bhfeidhm. Léiríonn Tábla 1 na cineálacha samplaí a tástáladh le linn 2004. An líon iomlán samplaí a tástáladh ab ea 2378, atá beagnach mar a chéile leis an líon samplaí a tástáladh i mblianta go dtí sin, 2189 agus 2478 i 2002 agus 2003 faoi seach. Freagracht eile atá ar an tSaotharlann ná saineolas a fhorbairt agus a chothú i mbailiú agus in anailísí samplaí a mbeadh gá leo i gcás éigeandáil núicléach. Chuige sin, d'éirigh leis an tSaotharlann a plean éigeandála a chleachtadh thar tréimhse dhá lá le linn 2004.

Foilsíodh torthaí na n-anailísí sna tuarascálacha seo a leanas: Radioactivity Monitoring of the Irish Marine Environment agus Environmental Radioactivity Surveillance Programme. Seoltar sonraí isteach chuig bunachar sonraí an Choimisiúin Eorpaigh gach bliain ag an gComh-Ionad Taighde in Ispra, san Iodáil. Foilsíonn an Coimisiún na sonraí seo ar bhonn tréimhsiúil do gach Ballstát.

Tábla 1: Tástáil ar Radaighníomhaíocht i Samplaí Comhshaoil agus Bia, 2004

Cineál Sampla	Uimhir
Aer	514
Mairteoil	31
Uaineoil	93
Muiceoil/Éineoil	54
Uisce Óil	207
Éisc agus Éisc Shliogánacha	232
Sáile, feamainn & dríodar	248
Bainne agus táirgí déiríochta	464
Cógais agus breiseáin i mbia	255
Bia eile	125
Samplaí eisiltigh	97
Ilghnéitheach	58
Iomlán	2378

Ainmníodh an Institiúid mar an tsaotharlann náisiúnta a dhéanfaidh radaighníomhaíocht a thomhas i mbia de réir Ordú na gComhphobail Eorpaigh (Official Control of Foodstuffs)(Approved Laboratories), (I.R. Uimh. 95 de 198). Leagtar béim ar leith ar ráthú caighdeáin i ngach gné den obair agus déanann Bord Creidiúnaithe Náisiúnta na hÉireann a nósanna imeachta lárnacha anailísithe a chreidiúnú de réir Eagraíocht Idirnáisiúnta na gCaighdeán ISO 17025. Cuireadh tomhas radóin in uisce óil le scóip creidiúnaithe na Saotharlainne le linn 2004.

TIMPEALLACHT MHARA

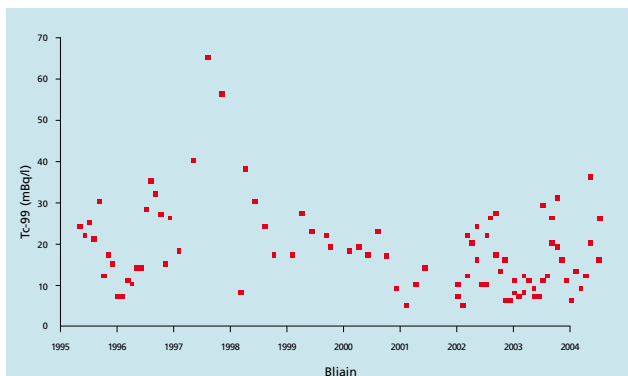
Is é an sceitheadh ó stáisiún núicléach athphróiseála British Nuclear Fuels plc (BNFL), atá lonnaithe i Sellafield ar chósta thiar thuaidh na Ríochta Aontaithe, is mó is cúis i gcónaí leis an radaighníomhaíocht antrapaigineach i Muir Éireann. Ach tá foinsí éagsúla eile ann, áfach, ar nós sceitheadh ó ospidéal nó radachur ó thástáil ar airm núicléacha.

Cuireann foireann na hInstitiúide clár monatóireachta mara cuimsitheach i ngníomh, le cúnamh ó Oifigigh Cáilíochta na nIascach ón Roinn Cumarsáide, Mara agus Acmhainní Nádurtha. Is é a bhí i gceist sa chlár seo i 2004 ná samplaí d'éisc agus d'éisc shliogánacha éagsúla a bhailiú agus a anailísíú ó chalafoirt tuirlingthe agus ó limistéir mhuirshaothraithe. Chomh maith leis sin, bailíodh sáile, feamainn agus dríodar ó shuímh ar imeallbhord an chósta agus ó Mhuir Éireann thiar i mbád taighde Institiúid na Mara, an Celtic Voyager.

Baintear úsáid as na sonraí a bhailítear faoin gclár seo chun nochtadh radaíochta mhuintir na hÉireann a mheas, a bheadh i ndán dóibh ón timpeallacht mara. Le linn 2004, an nochtadh is mó a bhí i gceist ná bia mara a ithe. Measadh go raibh an dáileog dóibh siúd a itheann a lán bia mara (200 g iasc agus 20 g iasc sliogánach sa ló) níos lú ná 2 microsievert (µSv) do 2004, cosúil leis na blianta roimhe sin. Ní raibh mar thoradh ar ghníomhaíochtaí ar nós bárdóireacht, snámh agus am a chaitheamh ar an trá agus ag iascaireacht ach dáileog bheag nach fiú trácht air. Chun an dáileog ó bhia mara don tomhaltóir a fheiceáil ina chomhthéacs ceart, d'fhéadfaí é a chur i gcomparáid leis an dáileog a bheadh ann don tomhaltóir bia mara ón bpolóiniam-210 a bhíonn i mbia mara go nádúrtha, a mheastar a bheith ag 148 µSv; nó leis an meán-dháileog do phobal na hÉireann ó gach foinse radaíochta, is é sin 3620 µSv.

D'fhonn loingseoireacht i gcalafoirt, i gcuanta agus in uiscebhealaí intíre a chothú agus d'fhonn áiseanna calafoirt a fhorbairt is gá grinneall na mara a dhreideáil agus an t-ábhar dreideáilte a dhiúscairt i lár na farraige. Bíonn roinnt den ábhar seo éillithe ag gníomhaíocht dhaonna, radaighníomhaíocht san áireamh. Dá bhíthin sin, tá diúscairt faoi réir ag sriantacht dhomhanda faoi Choinbhinsiún Londain 1972. Le linn 2004, lean an Institiúid ar aghaidh leis an tástáil ar ábhar dá leithéid thar ceann comhlachtaí a bhí i mbun obair dreideála chun a chinntiú go rabhthas ag comhlíonadh cheanglais an Choinbhinsiúin seo.

Mar thoradh ar choimisiúnú agus ar fheidhmiú áiseanna nua ag Sellafield i lár na 1990í tháinig méadú ar an sceitheadh teicneitiam-99 i Muir Éireann, a chonacthas sa mhéadú a tháinig ar thiúchan na radanúicléide seo ag gach suíomh samplála ar an gcósta thoir. In ainneoin na méaduithe seo, toisc radathoscaineacht íseal teicneitiam-99, tá caeisiam-137 fanta mar an radanúicléid is suntasaí ó thaobh dáileog radaíochta de.

Figióir 1. Tiúchain Teicnéitiam-99 sa tSáile (mBq/l) ó shuímh shamplála i mBaile Átha Cliath, 1995 go 2004.

Le linn 2004, cuireadh i bhfeidhm teicníocht nua cóireála dramhaíola ag Sellafield, a léirigh i dtrialacha gur bhain sé 97% den teicnéitiam-99 as dramhaíl leachtach. Mar thoradh air sin, laghdaíodh teorainn bhliantúil teicnéitiam-99 BNFL ó 90 terabeicireil (TBq) sa bhliain go 20 TBq sa bhliain i nDeireadh Fómhair 2004. Go dtí seo, ní raibh an laghdú le tabhairt faoi deara sna tiúchain a tomhsadh sa Mhuir Éireann thiar, agus ní bheifí ag súil a leithéid a thabhairt faoi deara go fóill toisc athraitheacht shéasúrach i dteicnéitiam-99 agus an tréimhse c.6 mhí a thógann sé air taisteal chuig an Muir Éireann thiar. Léirítear tiúchain teicnéitiam-99 ó sháile ag suímh shamplála i mBaile Átha Cliath i bhFigióir 1 thíos, don tréimhse 1995 go 2004.

Léiríonn na torthaí ón gclár monatóireachta mara, cé gur féidir fós na leibhéil radaighníomhaíochta antrapaiginí a bhraith sa timpeallacht mhara, tá siad íseal agus níl siad baolach don tsláinte.

TIMPEALLACHT TALÚN

Cosúil leis an timpeallacht mara, is as foinsí nádúrtha a eascraíonn radaighníomhaíocht sa timpeallacht talún. Ar na mion-fhoinsí radaighníomhaíochta saorga tá sceitheadh ó ionaid núicléacha, radachur ón timpiste in Chernobyl i 1986 agus tástáil atmaisféarach ar airm núicléacha sna 1950í agus sna 1960í.

Is chun measúnú a dhéanamh ar an thionchar atá ag radaighníomhaíocht ar phobal na hÉireann atá an clár monatóireachta talún ann. Cuirtear é seo i ngníomh le cúnamh ón Roinn Talmhaíochta agus Bia, Údarás Sábháilteachta Bia na hÉireann, Údarás Áitiúla, Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte agus táirgeoirí tráchtála.

Leanadh leis an gclár monatóireachta déiríochta le linn 2004 mar ar bailíodh samplaí gach mí ó dheich monarcha próiseála bainne. Rinneadh anailís ar na samplaí seo ag lorg stointiam-90 agus radanúicléidí gama-astaitheacha. Cé go bhfuil tábhacht ar leith ag baint le hanailísí bainne mar tháscaire ar radaighníomhaíocht sa bhiashlabhra, rinneadh tomhas ar radaighníomhaíocht i saghsanna bia eile. San áireamh anseo bhí táirgí déiríochta, mairteoil, grán, uaineoil, muiceoil agus éineoil. Ba de bhunaibh áiteanna ar fud na tíre na samplaí seo agus cuireadh ar fáil iad don Institiúid ag Feidhmeannacht na Seirbhíse Sláinte mar chuid den monatóireacht leanúnach agus ag próiseálaithe bia mar chuid de sheirbhís tomhais sa tionscal bia. Ina theannta sin, rinneadh béiltí iomlána i mbialanna i mBaile Átha Cliath agus i nGaillimh, a bhfuil láimhdeachas ard acu, a thomhas le haghaidh radainiúilí gama-astaitheacha. Rinneadh anailísí chomh maith ar uaineoil ó limistéir sléibhtiúil ina bhfuil iarsma den radachur ón caeisiám-137 fós le sonrú ón timpiste in Chernobyl. Cé go bhfuarthas rian den caeisiám-137 i roinnt bheag de na samplaí uaineola, bhí an chuid is mó de na torthaí faoi bhun teorainn rianaithe an chórais tomhais.

Tástáladh samplaí d'uisce óil ó dheich gcontae agus rinneadh anailísí orthu mar chuid den chlár monatóireachta uisce óil. Rinneadh anailísí ar shamplaí uisce óil thar ceann bhail an phobail chomh maith agus thar ceann claint tráchtála do thiúbhais iomlána alfa, béite, tritiam agus radón tuaslagtha. I ngach cás, sásaíodh na ceanglais atá ann de réir Ionstraim Reachtúil Uimh 439 de 2000 de chuid Rialacháin na gComhphobal Eorpaigh um Uisce Óil, maidir le tiúchain alfa, béite agus tritiam. I líon beag de na foinsí soláthair uisce óil sásaíodh na méideanna molta ag Moladh an Choimisiúin Eorpaigh ar chosaint an phobail i gcoinne nochtadh radóin i soláthar uisce óil (2001/928/Euratom).

Léiríonn na torthaí ón gclár monatóireachta talún go bhfuil na leibhéil radaighníomhaíochta antrapaiginí sa timpeallacht talún íseal agus níl siad baolach don tsláinte. Cibé scéal é, léiríonn torthaí ó thomhas radóin in uisce óil go bhfuil foinsí soláthair uisce óil áirithe ag sárú na leibhéil a mholann an Coimisiún Eorpach. I gcás foinsí soláthair príobháideacha a bhí ag sárú leibhéil an Choimisiúin, mhol an Institiúid do dhaoine obair feabhsúcháin a chur i gcrích ina dtithe, agus i gcás soláthar uisce poiblí cuireadh an chomhairle sin ar an údarás áitiúil cuí.

TIMPEALLACHT ATMAISFÉARACH

Cuireadh an mmonatóireacht atmaisféarach i gcrích chun monatóireacht a dhéanamh ar sceitheadh aer-iompraithe ó ionaid núicléacha agus chun méadú sa sceitheadh atmaisféarach sin a bhraith ag an tús. Cuirtear é seo i gcrích le cúnamh ó Met Éireann.

Le linn 2004 leanadh leis an monatóireacht ar radaighníomhaíocht aer-iompraithe ag 11 stáisiún ar fud na tíre. San áireamh anseo bhí naoi stáisiún íseal-toirte agus dhá stáisiún ard-toirte. Léiríonn torthaí nach raibh aon ghníomhaíocht ann thar na gnáth-leibhéil chúlra le linn 2004 ar na córais íseal-toirte, fad is bhí rian de caeisiám-137 tomhaiste ar na córais ard-toirte, ag teacht leis na tiúchain a rabhtas ag súil leo ón imshruthú domhanda ar radachur tástála arm.

Rinneadh tiúchan crioptón-85 san aer a thomhas gach coicís i gCluain Scean, Baile Átha Cliath. Seo gás támh a scaoiltear san atmaisféar mar thoradh ar athphróiseáil ar bhreosla núicléach. Cúpla bliain tar éis a scaoilte san aer, leathnaíonn crioptón-85 amach go cothrom ar fud atmaisféar an domhain toisc a chumas íseal imoibriú le hábhair eile. An dá phríomh-fhoinsé crioptóin-85 in lathar na hEorpa ná BNFL Sellafield agus Cogema La Hague ar chósta thiar thuaidh na Fraince. I bhFigióir 2 léirítear na hastúcháin crioptóin-85 ó BNFL Sellafield agus Cogema La Hague idir 199 agus 2004 agus na tiúchain bunlíne bliantúla a thomhaistear i gCluain Scean. Bíonn ráta astaíochta crioptóin-85 níos airde ag Cogema La Hague ná mar a bhíonn ag BNFL Sellafield go príomha toisc go bhfuil tréachur níos mó breosla núicléach ann faoi láthair. Léiríonn sé seo go bhfuil na treochtaí céanna á léiriú ag na tiúchain bhunlíne thar Bhaile Átha Cliath is atá ag an sceitheadh ó Cogema La Hague.

Léiríonn na torthaí ón gclár monatóireachta atmaisféarach go bhfuil na leibhéil radaighníomhaíochta antrapaiginí san atmaisféar íseal agus níl siad baolach don tsláinte.

RADAIGHNÍOMHAÍOCHT I DTAIRGÍ ONNMHAIRITHE

Cuireann an tSaotharlann Chomhshaoil seirbhísí tástála agus deimhniúcháin ar fáil d'onnmhairithe Éireannacha a bhíonn ag onnmhairiú bia agus earraí eile. Eisíodh 4242 deimhniú le linn 2004 i gcomparáid le 4581 i 2003 agus 4587 i 2002, rud a léiríonn go bhfuil éileamh seasta ann don tseirbhís seo.

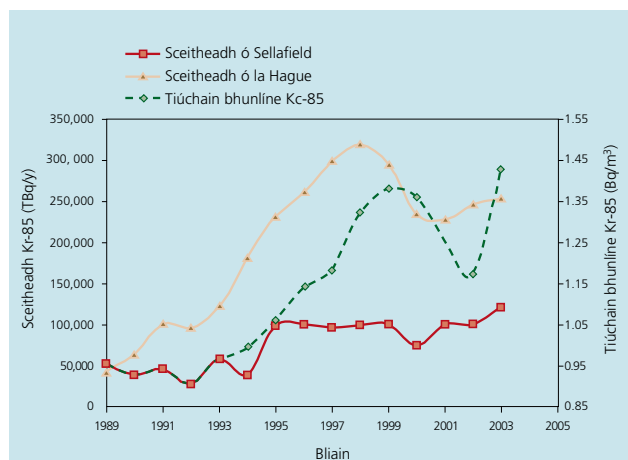
TAIGHDE RAIDEOLAÍOCH

Measúnú ar an tionchar ar an gcomhshaol ag iaidín-131 a sceitear as ospidéal

Tá sé de cheangal ar pháirtithe atá ar chonradh leis an gCoinbhinsiún OSPAR pleananna náisiúnta a ullmhú do chur i bhfeidhm "OSPAR Strategy with Regard To Radioactive Substances". Ceann de na spriocanna atá leis an bPlean Náisiúnta d'Éirinn ná measúnú a dhéanamh ar an tionchar ar an gcomhshaol chun dáileoga radaíochta a mheas a rachadh i bhfeidhm ar ghrúpa ar leith nó ar an bpobal i gcoitinne mar thoradh ar sceitheadh radaighníomhaíochta sa timpeallacht mhara ó áiseanna Éireannacha. Príomh-fhoinse an sceite sin ná trí an gcóras séarachais áit a ndéantar diúscairt ar raidiseatóip a thugtar d'othair i rannóga leighis núicléacha na n-ospidéal. Ar na radanúiclídí eile a úsáidtear, is é iaidín-131 an t-aon cheann atá ann i méideanna intomhaiste.

Le linn 2004 rinneadh measúnú ar thionchar ar an gcomhshaol ar sceitheadh iaidín-131 ó ospidéal i limistéir Bhá Bhaile Átha Cliath. Chuige sin, reáchtáladh feachtas samplála chun samplaí d'insilteach, d'eisilteach agus de shloda próiseáilte a bhailiú ó WWTW (Waste Water Treatment Works) sa Rinn agus samplaí feamainne, ó Bhá Bhaile Átha Cliath. Réitíodh go dtarlódh an tsampláil ag an am céanna leis an dáileadh iaidín-131 ar othair ar baineadh an fhaireog thíoróideach ag dhá ospidéal i mBaile Átha Cliath. San anailís a rinneadh ar na samplaí seo chonacthas go raibh 80% den iaidín-131 a bhí measta a sceitheadh ó na hospidéal le braith ag WWTW, agus as an méid sin bhain tuairim is ceathrú de sin leis an sloda agus scaoileadh timpeall is trí cheathrú de ar deireadh thiar i mBá Bhaile Átha Cliath. Is dócha go raibh an 20% eile den iaidín-131 fanta i bpiobáin séarachais, ceangailte le hábhar orgánach a chnuasaíonn sna piobáin.

Fuarthas go raibh tiúchain iaidín-131 suas le c. 600 Bq/kg (meáchan tirim) sa sloda, a úsáidtear ar deireadh mar leasú talún orgánach. Ach toisc a leathré ghairid, áfach, a mhaireann ocht lá, ní baol don bhiashlabhra é. Bhí suas le 20 Bq/l san uisce fhuiligh. Tugadh le tuiscint, nuair a rinneadh anailísíú ar na tiúchain iaidín-131 in dhá speiceas feamainne (*Ascophyllum nodosum* agus *Fucus vesiculosus*), go bhféadfaí an tionchar a bhí ag dáileadh leighis indibhidiúil mar seo a thomhas, le tiúchain ó 17.6 Bq/kg go 62.0 Bq/kg (meáchan fluich). Leanadh an luas lenar ghlac an dá speiceas leis an iaidín-131 trí anailísíú ar dhéanamh ar shamplaí gach lá thar tréimhse dhá sheachtain.

Figiúr 2. Na tiúchain bhunlíne bliantúla crioptóin-85 i gcomparáid le sceitheadh bliantúil ó Cogema La Hague agus BNFL Sellafield.

Chomh maith leis sin, tomhaiseadh na dáileoga a fuair oibrithe séarachais a bhí ag deisiú diúscstóir greamaithe sa WWTW, agus meastar go bhfuil an baol is mó nochtadh don sceitheadh i ndán do na grúpaí seo. Ach fiú amháin sa chás is measa, measadh na dáileoga a fuair na grúpaí seo a bheith go mór faoi bhun na teorann dáileoga bliantúla a gheobhadh an pobal ón nochtadh do gach foinse radaíochta ianaíche rialaithe, is é sin 1 mSv/y.

Príomh-aidhm na Saotharlainne Comhshaoil ná leibhéil radaighníomhaíochta sa timpeallacht a thomhas agus a dtionchar ar phobal na hÉireann a mheas.

RADAIGHNÍOMHAÍOCHT NÁDÚRTHA

Is é an nochtadh don ghás radóin an phríomhfhoinsíocht nachta radaíochta do phobal na hÉireann, sin 60% den dáileog iomlán. Le linn 2004 tháinig méadú mór ar an éileamh radón a thomhas, mar aon le méadú suntasach ar líon na dtomhas a rinneadh i dtithe agus ar an láthair oibre araon. Chomh maith leis sin i 2004, cuireadh sa tsiúl an tseirbhís tomhaiste radóin nua in Éirinn atá ag feidhmiú i gcomhpháirt leis an tsaotharlann tomhaiste radón formheasta thar lear. Is fianaise iad na forbairtí seo ar an bhfás suntasach feasachta i measc mhuintir na hÉireann ar an mbaol sláinte a bhaineann le radón.

Faoi Chuid 6 den Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991, Ordú (Radaíocht Ianaíoch), 2000, Ionstraim Reachtúil 125 de 2000 (I.R. Uimh. 125 de 2000), tá feidhm rialaitheach ag an Institiúid ag rialú nochtadh d'fhoinsí radaíochta nádúrtha ar an láthair oibre. Cúis imní eile a d'fhéadfadh a bheith ann ná nochtadh d'fhoinsí radaíochta nádúrtha eile seachas radón ar láithreacha oibre áirithe, ar nós na bhfoinsí a fhaightear sa tionscal bainte gáis agus sa ghiniúint cumhachta le móin agus le gual. Tagann nochtadh chriú eitleáin don radaíocht chosmach faoi scóip I.R.. Uimh. 125 de 2000 agus tá sé de cheangal ar chomhlachtaí eitleán taifead a choinneáil de dháileoga dá leithéid agus tuairisc a thabhairt orthu don Institiúid gach bliain.

RADÓN I DTITHE

Ó chuir an Institiúid a clár radóin sa tsiúl sna 1980í rinneadh tomhas ar radón i dtimpeall is 25,600 teach agus aithníodh tuairim is 3181 teach le meán-tiúchain radóin bhliantúla thar an Leibhéal Tagartha, 200 beicireil sa mhéadar ciúbach (Bq/m^3). Níl anseo ach 3.5% den 91,000 teach a mheastar, bunaithe ar Shuirbhé Radóin Náisiúnta na hInstitiúide, a bhfuil meán-tiúchain radóin bhliantúla iontu atá thar an Leibhéal Tagartha.

Le linn 2004, rinneadh radón a thomhas i 2948 teach. Astu siúd, fuarthas go raibh an Leibhéal Tagartha náisiúnta á sháru i 426 cás. Léiríonn Tábla 2 go bhfuil an líon sin comhchosúil leis an líon tithe le tiúchain arda radóin a aithníodh sna trí bliana roimh ré. Chomh maith leis sin, léiríonn Tábla 2 go bhfuil tomhas radóin á dhéanamh i níos mó is níos mó teach ag an Institiúid gach bliain. Léirítear freisin an líon tithe le leibhéil radóin atá ag sáru an Leibhéal Tagartha, a bhí ag 14%, ar an meán, le ceithre bliana anuas. Seo dubailt an 7% de thithe a measadh a bheadh ag sáru an Leibhéal Tagartha náisiúnta, bunaithe ar an Suirbhé Radóin Náisiúnta, agus is fianaise é ar an rath a bhí ar pholasaí na hInstitiúide díriú ar Limistéir Ard-Radóin ina fógraíocht agus ina feachtais sna meáin chumarsáide.

Tábla 2: Líon na dtomhas radóin i dtithe

Bliain	Líon Teach a ndearnadh tomhas iontu	Líon Tithe os cionn 200 Bq/m^3
2001	772	120 (15%)
2002	1034	173 (16%)
2003	1160	181 (15%)
2004	2948	426 (14%)

Tháinig méadú ar an líon tomhas radóin i dtithe le linn 2004 is dócha toisc an phoiblíocht leanúnach a bhí ann faoin teach in Oileán Ciarraí, Co. Chiarraí ina bhfuarthas go raibh tiúchain radóin tuairim is 49,000 Bq/m^3 ann. I mí Bealtaine 2004 d'fhoilsigh an Institiúid torthaí ar shuirbhé leantach a rinneadh ar thiúchain radóin i dtithe i gceantar Oileán Ciarraí. Fuarthas i gcaoga ceathair de na tithe, nó 14% den 383 teach a ndearnadh tomhas iontu, go raibh leibhéil radóin iontu níos airde ná an Leibhéal Tagartha náisiúnta. An meán-tiúchain radóin a fuarthas sa suirbhé ná 147 Bq/m^3 agus an t-uasmhéid ab ea 6184 Bq/m^3 , an ceathrú tiúchain radóin is airde a fuarthas riamh i dtithe in Éirinn.

Rinne Comhairle Contae Chiarraí tomhas le haghaidh radóin i nócha dó teach údaráis áitiúil, agus i dtéach amháin fuarthas go raibh an leibhéal radóin a bhí ann, 617 Bq/m^3 , ag sáru an Leibhéal Tagartha náisiúnta.

I mí Dheireadh Fómhair, d'fhoilsigh an Institiúid treoir-cháipéis "Understanding Radon Remediation – a Householder's Guide". Cuireann an leabhrán seo comhairle ar theaghlach a bhfuil tiúchain arda radóin sa teach acu maidir leis na roghanna atá ar fáil dóibh chun feabhas a chur ar an scéal, chun go mbeidh ar a gcumas an rogha is fearr a dhéanamh a oirfidh dá gcás siúd.

RADÓN I SCOILEANNA

I mí Iúil 2004, d'fhoilsigh an Institiúid tuarascáil ar an suirbhé náisiúnta a rinneadh i scoileanna idir 1998 agus 2002, thar ceann na Roinne Oideachais agus Eolaíochta (ROE). Rinneadh leibhéil radóin a thomhas i 3444 scoil, is é sin 85% de gach bunscoil agus iarbunscoil sa tír. Tá sé seo ar cheann de na suirbhéanna is cuimsithí ar radón i scoileanna a rinneadh riamh ar domhan.

Fuarthas go raibh 898 scoil in iomlán le tiúchain radóin os cionn 200 Bq/m^3 i seomra talún amháin ar a laghad, agus astu siúd bhí tiúchain níos mó ná 400 Bq/m^3 i 307 díbh. An meán-tiúchain radóin sna scoileanna sa suirbhé ab ea 93 Bq/m^3 . Le linn 2004, lean an Roinn Oideachais agus Eolaíochta lena clár feabhsúcháin i scoileanna ina raibh tiúchain radóin níos mó ná 200 Bq/m^3 .

I mí na Samhna 2004, thuairiscigh an Institiúid don ROE ar thorthaí suirbhé ar 450 den 525 eile nár ghlac páirt sa chéad suirbhé. Fuarthas, as an 450 scoil a ndearnadh tomhas iontu, go raibh 289 faoi bhun an Leibhéal Tagartha; 86 le tiúchain radóin os cionn 200 Bq/m^3 i seomra talún amháin ar a laghad agus go raibh 22 díobh siúd os cionn 400 Bq/m^3 . Faoi láthair tá obair feabhsúcháin ar bun nó i gcrích chun na leibhéil a laghdú sna scoileanna sin.

RADÓN AR AN LÁTHAIR OIBRE

Láithreacha Oibre os cionn Talún

Forordaíonn I.R. Uimh. 125 de 2000 an Leibhéal Tagartha 400 Bq/m^3 le haghaidh nochtadh don radón ar an láthair oibre agus

tá an t-údarás ag an Institiúid fostóirí a threorú radón a thomhas agus an dlí a chur orthu siúd a dteipeann orthu na treoracha sin a chomhlíonadh. Tar éis treorú a fháil tá sé mhí ag an bhfostóir an treorú a chomhlíonadh. I mí Bealtaine agus mí Meithimh 2004, threoraigh an Institiúid do 60 fostóir, 30 i dTrá Lí agus 30 in Inis, tomhais radóin a dhéanamh. Chuir an Institiúid imeachtaí dlí sa tsiúl i gcoinne 18 comhlacht ar theip orthu an treorú a chomhlíonadh.

I mí Eanáir 2004 chuir Gníomhaireacht Éilimh an Stáit (SCA) in iúl go raibh oibríthe i bhfoirgnimh stáit nochta do radón agus go raibh an baol ann go gcuirfidís an dlí ar an Stát amach anseo. D'oibrigh an Institiúid i gcomhar leis an SCA chun fostóirí stáit a chur ar an eolas faoi radón agus ghlacadar páirt i seimineár a eagraíodh do chomhlachtaí stáit. Ag eascairt as an tionscnamh seo bhreithnigh an Institiúid an Leibhéal Tagartha ar chóir a bheith i bhfeidhm in institiúidí fadchónaithe agus i dtithe altranais. Ag baint fóinamh as comhairle ó eagraíochtaí idirnáisiúnta b'é moladh na hInstitiúide ná gur chóir go mbeadh an chosaint chéanna ag áitritheoirí in institiúidí dá leithéid is a bhí ag daoine ina dtithe cónaithe féin agus dá bhrí sin gur chóir an Leibhéal Tagartha náisiúnta atá ann do thithe cónaithe, 200 Bq/m³, a chur i bhfeidhm sna hInstitiúidí sin.

Bhuail an Institiúid le grúpaí fostóirí agus ceardchumainn freisin mar chuid den iarracht daoine a chur níos mó ar an eolas faoi radón ar an láthair oibre. I mí Dheireadh Fómhair, thug an Institiúid cuairt ar Bhéal an Átha mar ar bhuail an fhoireann le fostóirí áitiúla agus leis an gCumann Lucht Trádála áitiúil. Rinneadh cur i láthair i scoil áitiúil freisin. D'éirigh thar barr leis seo agus beidh sé mar bhunchloch ar a mbunófar cuairteanna chuig Limistéir Ard-Radóin eile.

Láithreacha Oibre Faoi Thalamh

Le linn 2004, lean an Institiúid lena monatóireacht ar dháileoga radaíochta atá á bhfáil ag foireann a bhíonn ag obair i láithreacha oibre áirithe faoi thalamh, ar nós mianaigh agus pluaiseanna taispeántais. Rinneadh monatóireacht ar 60 oibrí i 2004, i gcomparáid le 48 oibrí an bhliain roimh ré.

Léirigh na torthaí ó 2004 nach bhfuair aon oibrí dáileog níos mó ná 20 millisievert (mSv), an uas-dháileog bhliantúil dóibh siúd a bhíonn ag obair le radaíocht. As an 60 ball foirne a ndearnadh monatóireacht orthu, i 44 cás bhí na dáileoga níos lú na 1 mSv. Measadh go raibh cúigear déag tar éis dáileoga a fháil idir 1 agus 6 mSv fad is a measadh go bhfuair duine amháin dáileog níos mó ná 7 mSv.

GNÍOMHAÍOCHT CHOMHBHEARTHAITHE ERRICCA AGUS FÓRAM RADÓIN NÁISIÚNTA NA H-ÉIREANN

Le linn 2004, lean an Institiúid uirthi ag obair lena comhpháirtithe faoi ERRICCA (European Radon Research and Industrial Collaborative Concerted Action), tionscadal trí bliana atá ar bun ag 20 tír Eorpacha atá ag feidhmiú faoi scáth 5ú Clár Creatlaí an Choimisiúin Eorpaigh. Cuireann ERRICCA clár oibre ar fáil d'eagraíochtaí eolaíochta agus tionsclaíochta a bhfuil spéis acu i radón chun gur féidir leo plé lena chéile ag cruinnithe náisiúnta agus idirnáisiúnta.

Faoi tionscadal ERRICCA, bhí freagracht ar an Institiúid dhá thuarascáil a ullmhú ina ndearnadh athbhreithniú ar theicníochtaí mapála agus tomhais radóin sa Eoraip. I rith na bliana d'oibrigh an Institiúid lena comhpháirtithe ERRICCA chun a chinntiú gur bailíodh an t-eolas cuí agus go ndearnadh na tuarascálacha a thiomsú. Tá an dá thuarascáil seo ar fáil anois ar shuíomh gréasáin na hInstitiúide. I Meán Fómhair, rinne foireann na hInstitiúide cur i láthair ag an gcúigiú fóram Eorpach ERRICCA i Londain.

Reachtáladh tríú Fóram Radóin Náisiúnta na hÉireann i mí na Samhna i mBaile Átha Cliath, a bhí comh-eagraithe ag an Institiúid agus ag Remedia Ltd. Ar cheann de phríomh-théamaí an fhóiraim bhí rialú ar radón i láithreacha oibre os cionn talún. Leag an Institiúid béim ar leith ar a tionscnaimh maidir leis an láthair oibre, a feachtais treoracha agus a cuid iarrachtaí daoine a chur ar an eolas faoi radón ar an láthair oibre. Bhí modúl tionsclaíochta mar chuid den fhóram freisin, a chuimsigh gach earnáil den tionscal cosanta radóin in Éirinn. Thug an fóram an deis plé oscailte a bheith ann ar chláir thomhais radóin in Éirinn agus sa RA araon, laghdú ar radón i bhfoirgneamh atá ann faoi láthair agus gnéithe atá tugtha faoi deara maidir le feasacht an phobail ar radón.

ÁBHAI A BHFUIL LEIBHÉIL BHREISE RADAIGHNÍOMHAÍOCHT NÁDÚRTHA IONTU

I dtionscail áirithe oibrítear le hábhair nach mbreathnófaí orthu mar ábhair radaighníomhacha ach, i gcúinsí áirithe, a bhféadfadh dáileoga níos mó ná 1 mSv eascairt astu, an teorainn dáileoga bhliantúil do bhall den phobal. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh gníomhaíochtaí oibre ina bhfuil a leithéid d'ábhar in úsáid a theacht faoi scóip I.R. Uimh. 125 de 2000. Ar na hÁbhair nádúrtha seo (Naturally Occurring Radioactive Materials nó NORM) tá screamh a d'fhéadfadh a chnuasú i bpiobáin agus i gcomhláir i monarchana próiseála gáis nádúrtha chomh maith le luathrigh ó ghual agus ó mhóin a dhóitear chun leictreachas a ghiniúint.

I 2004, d'oibrigh an Institiúid le BSL d'fhonn clár tomhais a chur i bhfeidhm sa stáisiún cumhachta guail is mó sa tír. Tugadh cuairt ar an suíomh ag an am céann leis an ngnáthamh míchta foirneis a dhéantar ag lorg screamh sna coirí a bheadh lán de luaidhe-210. Ón anailísíú a rinneadh ar radanúicléidí sna samplaí a bailíodh ar an ócáid seo léirigh na réamh-thorthaí go raibh na leibhéil luaidhe-210 an-íseal agus nach dócha go raibh aon suntas raideolaíoch ag baint leo. Dá bhíthin sin, níl aon ghá rialú a dhéanamh ar úsáid ná diúscairt na n-ábhar seo sa todhchaí toisc an radaighníomhaíocht nádúrtha iontu. Rinneadh suirbhé ar an monarcha iomlán freisin agus fuarthas go raibh gach cuid ag feidhmiú faoin Leibhéal Tagartha Reachtúil 400 Bq/m³.

NOCHTADH RADAÍOCHT CHOSMACH DO CHRÍÚ EITLEÁN

Is faoi réir I.R. Uimh. 125 de 2000 atá nochtadh chríú eitleán don radaíocht chosmach. Tá sé de cheangal ar chomhlachtaí eitleán deimhniithe meastóireacht a dhéanamh ar na dáileoga a fhaigheann criú eitleán chun a chinneadh an fiú bearta a chur i bhfeidhm leis an nochtadh don radaíocht chosmach a rialú. Baineann an reachtaíocht le comhlachtaí eitleán a bhféadfadh a gcriú dáileog bhliantúil níos mó ná 1 mSv a fháil. Dá bhrí sin ní bhaineann sé ach le haerlínte a eitlíonn os cionn 8000 méadar agus níl ach 7 gcinn díbh sin in Éirinn. Ní mór meastóireacht dá leithéid a sheoladh isteach chuig an Institiúid laistigh de thrí mhí ó dheireadh gach bliana. Is féidir dáileoga a mheas ag baint úsáide as bogearraí a tháirg an Civil Aerospace Medical Institute sna Stáit Aontaithe, ar a dtugtar CARI 6 agus ag baint úsáide as EPCARD, bogearraí a tháirg an tIonad Náisiúnta Taighde don Chomhshaoil sa Ghearmáin. Úsáidtear an t-eolas seo, mar aon le huairteanta eitile an duine aonair, chun dáileoga radaíochta a mheas.

Ón eolas a fuarthas i 2004 ó 7 aerlíne léiríodh go raibh 3801 duine ag fáil dáileoga bliantúla os cionn 1 mSv. Astu siúd, fuair 1907 dáileoga idir 1 agus 2 mSv, fad is a fuair 1868 dáileoga idir 2 agus 4 mSv agus fuair 26 dáileoga os cionn 4 mSv. Níor tuairiscíodh ar éinne a fuair dáileoga os cionn 6 mSv.

ULLMHACHT ÉIGEANDÁLA

De réir an Achta um Chosaint Raideolaíoch, 1991, tá feidhmeanna éagsúla ag an Institiúid maidir le pleanáil agus freagairt éigeandála. Orthu seo tá pleanáil agus cur i bhfeidhm na mbeart chun déileáil le héigeandálaí raideolaíocha, comhairle a chur ar an Rialtas faoi bhearta cosanta do dhaoine agus feidhmiú mar an t-údarás inniúil náisiúnta ar chomhaontuithe idirnáisiúnta i réimse na hullmhachta éigeandála. Sonraítear na socruithe maidir le freagairt ar thimpiste raideolaíoch fhorleathan sa Phlean Éigeandála Náisiúnta NEPNA (National Emergency Plan for Nuclear Accidents). Tá ról ríthábhachtach ag an Institiúid i NEPNA ag teacht lena freagrachtaí faoin Acht.

Tá sé de cheangal ar gach údarás poiblí a bhfuil freagracht air faoi NEPNA fo-phlean a bheith i bhfeidhm a shonraíonn a shocruithe ullmhachta éigeandála. Le linn 2004, chuaigh grúpa oibre inmheánach i mbun mór-athbhreithniú ar shocruithe ullmhachta éigeandála na hInstitiúide agus d'ullmhaigh an grúpa fo-phlean athchóirithe don Institiúid. Cuireann an plean athbhreithnithe leis na leaganacha a tháinig roimhe agus ceanglaíonn sé ullmhacht éigeandála go soiléir le gnáth-phróisis phleanála gnó agus leagan amach creat oibre do shocruithe ullmhachta éigeandála i ngach cuid den Institiúid.

Le linn 2004, chuir an Institiúid sa tsiúl uasghrádú ar an ngréasán náisiúnta de Stáisiúin Mhonatóireachta Bhuan (PMS). San anailís a rinneadh ar na riachtanais don monatóireacht ar rátaí dáileoga gáma aithníodh roinnt príomh-shonraíochtaí don chóras uasghrádaithe lena n-áirítear uathobriú iomlán, foilsíú ar shonraí ar an idirlíon agus fluichras a thomhas ag gach stáisiún. Ullmhaíodh sonraíocht riachtanas agus foilsíodh larratas ar Thairiscintí ina dhiaidh sin in Iris Oifigiúil na gComhphobal Eorpach i mí Iúil. Tar éis an phróisis tairisceana, síníodh creat-chonradh le comhlacht Gearmánach, Technidata, don uasghrádú agus don fhairsingiú ar an gcóras reatha.

Dul chun cinn tábhachtach eile le inn 2004 ná gur tugadh chun críche na socruithe leis an Roinn Comhshaoil, Bia agus Gnóthaí Tuaithe (Department of Environment, Food and Rural Affairs nó DEFRA) sa RA, ar an malartú uathobríoch ar shonraí monatóireachta dáileoga gáma idir RIMNET (UK Radioactive Incident Monitoring Network) agus gréasán PMS na hInstitiúide. De réir na socruithe seo, malartaítear sonraí idir an dá chóras gach dhá uair. Mar thoradh air sin, is féidir leis an Institiúid teacht ar shonraí ó 92 stáisiún monatóireachta sa RA ar an bpointe.

Tá an dá chóras ARGOS (Accident Reporting and Guiding Operational System) agus ERMIS (Emergency Management Information System) lárnach i socruithe freagartha éigeandála na hInstitiúide. Déantar nuashonrú agus forbairt ar na córais seo ar bhonn leanúnach agus i gcás timpiste, bheadh teacht acu siúd ag freagairt don ghéarchéim ar an eolas is déanaí agus ar uirlisí measúnaithe. Bíonn páirt ghníomhach fós ag an Institiúid sa chuibhreannas atá i gceannas ar fhorbairt leanúnach ARGOS. Ar an gcuibhreannas tá údarais náisiúnta ó na tíortha seo a leanas: Éire,

An Danmhairg, An Iorua, An tSualainn, Ceanada agus an Eastóin. Ar na forbairtí suntasacha a rinneadh ar ERMIS i rith 2004 bhí catalóg leictreonach a thionscnamh a chlúdaíonn gach mír trealaimh iniompartha atá ag an Institiúid agus comhéadan leis an mbunachar sonraí ar rátaí dáileoga gáma PMS.

Is í an Institiúid an t-údarás inniúil náisiúnta do Choibhinsiúin Faisnéise agus Cúnaimh an IAEA (International Atomic Energy Agency) agus do mheicníocht luathrabhaidh ECURIE (European Community Urgent Radiological Information Exchange) agus dá bhrí sin tá ról lárnach aici sna socruithe náisiúnta luathrabhaidh do thimpiste núicléach. Chuathas i mbun athbhreithnithe i rith na bliana ar shocruithe luathrabhaidh na hInstitiúide, agus mar thoradh air sin cuireadh cúpla athrú i bhfeidhm ar nós gnáthaimh foláirimh nua, athchóiriú ar ghnáthaimh feidhmiúcháin ag an ionad cumarsáide agus rialaithe ag na Gardaí agus socruithe don chianrochtain ar chórais ríomhairí freagartha éigeandála ag an Institiúid. Ghlac an Institiúid páirt ghníomhach i rith 2004 san fhorbairt ar phlean gníomhaíochta IAEA chun ullmhacht idirnáisiúnta agus córas freagartha a dhaingniú d'éigeandálaí raideolaíocha trí mheán na rannpháirtíochta i gcruinnithe teicniúla agus trí mheán na ballraíochta ar an nGrúpa Oibre Cúnaimh, a cuireadh ar bun chun aghaidh a thabhairt ar na bearta a bhaineann le creat oibre idirnáisiúnta don chúnamh.

Cuireann an Institiúid cláir oiliúna agus cleachtaidh i bhfeidhm ar bhonn leanúnach chun éifeachtacht a chothú maidir le cumas freagartha i gcás éigeandála. Ar na tionscnaimh oiliúna a bhí ann i 2004 bhí ARGOS do bhaill ar an bhfoireann theicniúil measúnaithe, gardaí ar diuité a chur ar an eolas agus seimeáir do gach ball foirne ar phlean inmheánach athbhreithnithe. San áireamh sna trialacha agus sna cleachtaí bí 8 dtrial idirnáisiúnta fógra agus malartú sonraí agus rannpháirtíocht sa RA sa chleachtadh Leibhéil 2 RA ag an ionad cumhachta núicléach in Oldbury.

SEIRBHÍS RIALAITHEACH

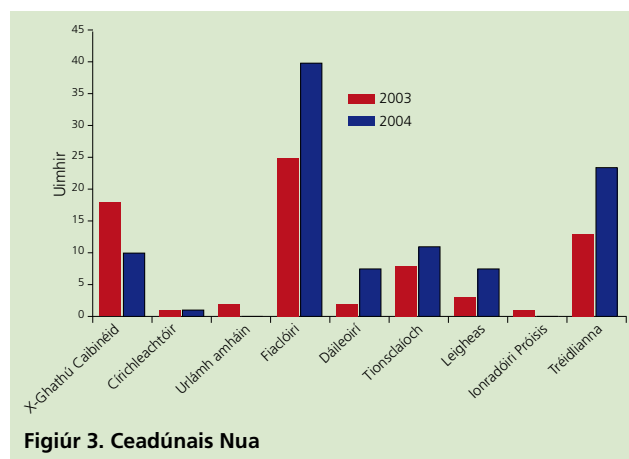
Baintear úsáid as foinsí den radaíocht ianaíoch go forleathan in Éirinn sna hearnálacha leighis, tionsclaíoch agus oideachasúil. Tá sí de fhreagracht reachtúil ar an Institiúid rialú a dhéanamh ar gach foinse dá leithéid agus cuireann sí an fhreagracht sin i ngníomh trí mheán creat oibre rialaitheach lena mbaineann ceadúnú agus iniúchtaí chomh maith le forbairt ar threoir-cháipéisí agus ar chóid chleachtais i réimsí lárnaí.

CEADÚNAÍ

I 2004, rinne an tSeirbhís Rialaitheach athbhreithniú cuimsitheach ar a córas ceadúnaithe d'fhonn caoi éifeachtach a chur ar a ghnáthaimh athnuachana ceadúnais agus laghdú a dhéanamh ar am próiseála. Cuireadh an córas ceadúnaithe nua i bhfeidhm go háirithe chun na riachtanais a chomhlíonadh atá ag 801 ceadúnaí fiacloireachta ag a bhfuil 55% de na ceadúnais ar fad. Cuirfear an córas i bhfeidhm go céimseach thar an gcéad chúpla bliain eile agus beidh sé de cheangal ar gach ceadúnaí fiacloireachta Comhairleoir Cosanta Radaíochta (CCR) a cheapadh a chuirfidh comhairle maidir le gach gné a bhaineann le cosaint radaíochta. Mar chuid den chóras beidh riachtanais tuairiscithe suiteála agus soláthar ar leith d'oiliúint ar imdháileoirí trealamh X-ghathaithe fiacloireachta. Déanfar dlúth-mhonatóireacht ar an gcóras chun a chinntiú go gcuireann sé feabhas ar an ráta comhlíonta le Cóid Chleachtais do Chosaint Raideolaíoch san Fhiacloireacht, go mbaintear amach an leibhéal cosanta raideolaíche is gá agus go gcothaítear é ar fud na hearnála fiacloireachta.

Cé go ndearna an tSeirbhís Rialaitheach 208 ceadúnas a athnuachan, bhain an chuid is mó dá cuid oibre le leasú ar an 583 ceadúnas reatha. Bhí leasuithe éagsúla ann ó athruithe simplí, ar nós oifigeach cosanta radaíochta nua a cheapadh, chuig athruithe níos suntasaí ar nós modh nó ionstraim nua in ospidéal ar ghá sciathadh a shuiteáil dó agus measúnú riosca a dhéanamh dá réir.

Eisíodh 98 ceadúnas nua i rith na bliana, i gcomparáid le 73 i 2003 (Figiúr 3). Tháinig méadú ar an líon ceadúnas a eisíodh san earnáil

Figiúr 3. Ceadúnais Nua

fiacloireachta ó 25 i 2003 go 40 i 2004 agus san earnáil tréidliachta ó 13 i 2003 go 22 i 2004, atá mar fhianaise ar an iniúchadh agus ar an bhfógraíocht atá ar siúl ag an tSeirbhís Rialaitheach sna hearnálacha seo. Cibé scéal é, tá fianaise ann go bhfuil fiacloirí a bhfuil trealamh X-ghathaithe acu fós ag feidhmiú gan cheadúnas ón Institiúid agus tá straitéis á fhorbairt chun dul i ngleic leis seo.

INIÚCHTAÍ

Chuaigh an tSeirbhís Rialaitheach i mbun 229 iniúchadh i rith na bliana. B'é sin an líon ba mhó iniúchtaí a rinneadh in aon bhliain amháin ó 1997 i leith agus bhí sé ar a gcumas tabhairt faoi toisc go raibh beirt chigirí nua ag obair ar an gclár. Léiríonn Tábla 3 na hiniúchtaí de réir cineál ceadúnais.

Tábla 3: Catagóirí Ceadúnais agus Iniúchtaí

Catagóir Ceadúnais	Líon sa Chatagóir	Iniúchtaí i 2004
Ionradóirí Próisis agus Cioglatrón	5	5
Radagrafaíocht Thionsclaíoch	18	13
Coiscitheoirí Tintrí	9	3
Déantúis Feistí	4	2
Úsáideoirí Tionsclaíoch	229	77
Oideachas & Taighde	18	7
Ranna Rialtais & Seirbhísí Stáit	11	6
Ospidéal/Leigheas	128	41
Urlámh amháin	26	14
Dáileoirí	54	17
Tréidlianna	154	28
Fiacloirí	801	12
Círicheachtóir	10	2
Dramh-mhiotal éillithe	2	2
IOMLÁN	1469	229

Díríonn an tSeirbhís Rialaitheach ar réimsí ar leith san earnáil leighis gach bliain ar a ndéanfar iniúchadh ard-leibhéil. Téitear i mbun na n-iniúchtaí seo le cúnamh ó chomhairleoir seachtrach agus le cúpla bliain anuas bhí na rannóga radaiteiripe agus leighis núicléach ar chuid de na réimsí a ndearnadh iniúchadh orthu. I 2004 is ar rannóga raideolaíochta idirghabhálaí a díríodh, agus ba mhór an faoiseamh é go raibh na caighdeáin chosanta radaíochta an-ard.

Ó tharla 9/11 tá súil ghéar ag an domhan ar shlándáil na bhfoinsí radaighníomhaíochta toisc go bhféadfadh sceimhlitheoirí úsáid a bhaint astu mar bhuamaí 'salacha'. I mí Bealtaine, bhuail an tSeirbhís Rialaitheach le baill den National Crime Prevention Office de chuid an Gharda Síochána, d'fhonn slándáil a dhaingniú chomh fada agus a bhaineann sé le cúram a dhéanamh d'fhoinsí radaighníomhaíochta in Éirinn. Mar ghníomhaíocht leantach ar an gcruinniú sin, rinneadh iniúchadh comhpháirteach ar áis ionradaíochta thionsclaíoch i mí na Samhna agus tá obair chomhpháirteach eile beartaithe do 2005.

TUAIRISCÍ AR DHÁILEOGA ARDA

Tá sé de cheangal ar gach fostaí a oibríonn le radaíocht dáileogmhéadar a chaitheamh. Mar choinníoll ar gach ceadúnas ní mór an tSeirbhís Rialaitheach ar chur ar an eolas má dhéantar taifead ar aon dáileog a sháraíonn 2 mSv in aon tréimhse sé seachtaine déag amháin. Cuireadh an tSeirbhís Rialaitheach ar an eolas faoi 17 cás dá leithéid le dáileoga idir 2.0 agus 118.8 mSv. Tar éis iniúchadh a dhéanamh ar gach ceann de na cásanna taifeadta sin níor rangaíodh ach trí cinn acu mar dháileoga a fuair an duine féin - ceann amháin ag oibrí radagrafaíochta (2.8 mSv) agus an dara agus an tríú ceann (dáileoga 11.3 mSv agus 5.2 mSv ceann i ndiaidh a chéile) ag láimhseálaí foinse radaíochta a bhíonn ag gabháil d'iompar foinsí neamh-shéalaíthe. I gcás an láimhseálaí léirigh an t-iniúchadh a rinneadh go raibh an scéal mar a bhí toisc na foinsí neamh-shéalaíthe a bheith suite ró-ghar do shuíochán an tiománaí san fheithicil seachadta. Dearbhaíodh, ar mhonatóireacht a rinneadh ina dhiaidh sin, nach bhfuair an duine áirithe sin ná aon fhostaí eile ag an gceadúnaí, aon dáileog eile mar thoradh ar an obair seo. Tharla an dáileog is airde a tuairiscíodh (118.8 mSv) toisc gur fágadh an dáileogmhéadar gan chuimhneamh sa seomra cóireála radaiteiripe agus ní dáileog don oibrí a chaitheann an dáileogmhéadar a bhí i gceist.

SAINCHEISTEANNA LEIGHIS

Is mór an dul chun cinn a rinneadh i 2004 ar bhunú clár an Chomhairleora Cosanta Radaíochta (Radiation Protection Advisor nó RPA) leighis atá mar riachtanas faoi I.R. Uimh. 125 de 2000. Cuireadh coiste measúnaithe ar bun ar a bhfuil trí bhall shinsearach a ón Institiúid agus dhá shaineolaí sheachtracha i réimse leighis na cosanta radaíochta. Reáchtáil an tSeirbhís Rialaitheach oíche eolais i mí na Nollag do na Comhairleoirí Cosanta mar ar cuireadh síos ar na critéir incháilitheachta a bhí riachtanach chun áit a fháil ar an gclár. Tabharfar cuireadh do dhaoine iarratas a chur isteach ar áit ar an gclár i 2005.

Le tiomantas an Rialtais feabhas a chur ar rochtain seirbhísí oinceolaíochta sa chóras sláinte poiblí agus le héileamh ar sheirbhísí dá leithéid ag dul i méid in Éirinn, meastar go mbeidh ualach oibre ceadúnaithe agus iniúchta sa bhreis ann amach anseo má táthar chun treoir agus comhairle a chur ar fáil maidir le pleanáil agus suiteáil na cóireála radaiteiripe nua.

TARLÓGA I 2004

Ar an iomlán chomhlíon ceadúnaithe na rialacháin agus na coinníollacha a bhain leis na foinsí radaíochta ianaíche acu le linn 2004. Ach tharla líon beag tarlóg i rith na bliana.

I mí Aibreáin, le linn iniúchta ag eaglais san Iar-Thuaisceart, fuarthas go raibh an coisctheoir tintrí a bhain leis an eaglais ar iarraidh. Tá foinse radaighníomhach raidiam-226 sa coisctheoir le gníomhaíocht 27 meigibheicireil. Tar éis don sagart paróiste agus dhá Chigire ón tSeirbhís Rialaitheach fiosrúcháin a dhéanamh

d'éirigh leo an coisctheoir tintrí a fháil ar ais, slán sábháilte, ó ionad dumpála áitiúil neamhúdaraíthe cóngarach don eaglais.

I mí Aibreáin freisin, bhí beirt radagrafaíthe ag gabháil d'obair gáma-radagrafaíochta ar phíobán ar shuíomh aonraithe i gCorcaigh. Ghreamaigh an fhoinsé iridium-192 a bhí á úsáid ag na radagrafaíthe agus theip ar na hiarrachtaí é a tharraingt siar go háit sábháilte, sciatha. Is é a tharla ná gur ghreamaigh an fhoinsé sa chábála so-chasta san fheadán nochta.

Ionas go mbeadh an fhoinsé sábháilte, scar oifigeach radaíochta cosanta an chomhlachta an chuid den fheadán nochta ina raibh an fhoinsé greamaithe ón gcuid eile, agus d'aistrigh é chuig coimeádán le tlú láimhseála speisialta. Tar éis breathnú ar thaisceadán na foinse fuarthas gur scoilteanna i struchtúr an taisceadáin ba chúis leis an trioblóid. Cuireadh soláthraí an trealamh nochta ar an eolas faoin teip seo. Níor nochtadh na radagrafaíthe ach do dháileoga cuíosach íseal (uasmhéid 1.14 mSv). Toisc gur cuireadh gnáthaimh sábháilteachta éigeandála éifeachtach i bhfeidhm cuireadh teorainn le hiarmhairtí na tarlóige.

Tharla dhá tharlóg a bhain le haer-fheistí sa dara leath den bhliain i 2004. Bhain an chéad tarlóg le comhlacht a chaill gunna ianaíoch ina raibh foinse radaghníomhach polóiniam-210 a úsáidtear chun leictreachas statach a bhaint i dtimpeallacht déantúsaíochta.

Is é is dóichí ná gur seoladh an fhoinsé gan chuimhneamh chuig láithreán líonta talún le dramhaíl eile a bhailigh comhlacht diúscairtha. Ní cóir go mbeadh sé baolach toisc an leibhéal radaíochta atá ag eisil ón bhfoinsé a bheith ag laghdú. Mar thoradh ar an tarlóg, rinne an tSeirbhís Rialaitheach imcháineadh ar an gcomhlacht.

Tar éis na tarlóige scríobh an tSeirbhís Rialaitheach litir chuig éinne a raibh foinsí dá leithéid ina seilbh. Dá bhíthin sin, chuir comhlacht i mBaile Átha Cliath in iúl go raibh ceann amháin dá 22 feiste stataic-bhainteacha ar iarraidh, scian aer-ianaíoch ina bhfuil polóiniam-210. Tá cás ag eascairt as seo le héisteacht os comhair na cúirte i Meán Fómhair 2005.

CÚRSAÍ DLÍTHIÚLA

Ionchúisíodh comhlacht déantúsaíochta, i mí Eanáir, i gCúirt Dúiche i gCathair Chorcaí toisc diúscairt neamhcheadúnaithe a dhéanamh ar fheiste núicléach (foinsé shéalaíthe nicil-63 i gcóras crómatagrafach gáis saotharlann-bhunaithe), a aistríodh ina dhiaidh sin chuig láithreán líonta talún. Ciontaíodh an comhlacht faoin Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991, gearradh fineáil €600 orthu agus ordaíodh go mbeadh orthu na costais dlíthiúla a íoc.

Ionchúisíodh comhlacht cógaseolaíochta i mí Aibreáin, arís sa Chúirt Dúiche i gCathair Chorcaí, toisc go raibh feiste núicléach neamhcheadúnaithe ina seilbh (foinsé shéalaíthe nicil-63 i gcóras crómatagrafach gáis iniompraithe) toisc nach rabhadar tar éis a gceadúnas a athnuachan. Gearradh fineáil €1000 ar an gcomhlacht agus ordaíodh dóibh na costais dlíthiúla a íoc.

I mí Bealtaine, ionchúisíodh comhlacht déantúsaíochta i gCúirt Dúiche Bhaile Átha Cliath toisc córas X-ghathaithe neamhcheadúnaithe a bheith ina seilbh toisc gur theip orthu an cháipéisíocht chuí a chomhlánú maidir le hathnuachan a dhéanamh ar a gceadúnas. Gearradh fineáil €250 ar an gcomhlacht agus ordaíodh dóibh na costais dlíthiúla a íoc.

TREOIR-CHÁIPÉISÍ A CHEAPADH

Le linn 2004, chuir MRAC (Medical Radiation Advisory Committee) na hInstitiúide treoircháipéis le chéile ar chógais a dháileadh ar mhná atá ag beathú linbh ar an gcóich (PRII 04/1). Is é is cuspóir don fhoilseachán seo ná comhairle a sholáthar dóibh siúd atá ag gabháil don leigheas núicléach nuair atá siad ag plé le mná atá ag beathú an linbh ar an gcóich. Chomh maith leis sin, d'eisigh an Institiúid treoir-nóta, ceaptha i gcomhar le MRAC, a seoladh chuig gach ospidéal ina bhfuil rannóg leighis núicléach ag cur comhairle orthu ar na gnáthaimh mholta maidir le corpáin ina bhfuail méideanna suntasacha d'iaidín-131 a dáileadh le déanaí. Thosaigh MRAC ag obair ar athbhreithniú Chóid Chleachtais na hInstitiúide ar Dhearadh Áiseanna Diagnóiseacha Leighis ag baint úsáide as Radaíocht Ianaíoch.

PLEANÁIL IDIRGHABHÁLA

I mí Iúil 2004, d'eisigh an Institiúid treorú reachtúil, faoi I.R. Uimh. 125 de 2000, ar 137 ceadúnaí le go ndéanfaidís plan idirghabhála iomchuí a ullmhú chun dul i ngleic le géarchéim raideolaíoch a d'eascródh as a gcuid cleachtaí a d'fhéadfadh a bheith baolach don phobal. Eisíodh an treorú ar gach ospidéal ina bhfuil rannóga leighis núicléacha agus/nó radaiteiripe agus ar chleachtais thionsclaíocha le sé fhoinsé nó níos mó agus orthu siúd a bhíonn ag gabháil d'iompar ábhar radaighníomhach. Chuir an tSeirbhís Rialaitheach treoir-nótaí ar fáil do cheadúnaithe chun cuidiú leo sa phróiseas seo. Fuarthas freagairt thar a bheith dearfach ar an tionscnamh, le 85% de fhreagraí faoin spriocdháta a sonraíodh, agus an chuid eile tar éis é a chur i gcuimhne dóibh.

ATHBHREITHNIÚ IOMPAIR

Chuathas i mbun athbhreithniú ar an reachtaíocht náisiúnta ábhartha chun ról agus dualgais na hInstitiúide a shoiléiriú maidir le hiompar earraí Aicme 7 (radaighníomhach) ar bóthar nó ar iarnród.

Dréachtaíodh Treoir-Nótaí ar shaincheisteanna ábhartha ar thug ADR (UN International Agreement on the Carriage of Dangerous Goods by Road) aghaidh orthu agus cuireadh moltaí chun tosaigh ar dhéileáil le saincheisteanna iompair nach bhfuil réiteach orthu go fóill.

TREOIR UM FHOINSÍ ARD-GHNIOMHAÍOCHTA SÉALAITHE (HASS)DIRECTIVE

Is é is cuspóir don treoir seo, a tháinig i bhfeidhm ag deireadh 2003, ná a chinntiú go bhfuil struchtúr rialaitheach agus bainistíocht airgeadais iomhchuí ag feidhmiú ag gach Ballstát san AE chun a chinntiú go bhfuil foinsí ard-ghníomhaíochta agus foinsí deibhleáin sábháilte. Is é atá i gceist le foinsí deibhleáin ná foinsí radaighníomhaíochta nach bhfuil rialaithe, mar shampla foinsí a bheadh i gcoinsíneachtaí dramh-mhiotail. Tá go dtí an 31 Nollaig 2005 ag Ball-Stáit an Treoir seo a thrasú isteach ina reachtaíocht náisiúnta féin. Cé gur chóir go sásódh an struchtúr rialaitheach reatha in Éirinn ceanglais rialaitheacha na Treorach, tá sé de cheangal de réir na Treorach ar Bhall-Stáit córais a chur i bhfeidhm chun foinsí a aithint agus iad ag teacht isteach sa tír ina áiteanna ar nós calafoirt, aerfoirt agus clóis chonamair. Ina theannta sin, caithfear aghaidh a thabhairt ar bhainistiú praiticiúil ar fhoinsí atá as feidhm agus ar fhoinsí deibhleáin, stóráil na bhfoinsí sin san áireamh. Chomh maith leis sin tá sé de cheangal ar Bhall-Stáit a chinntiú go bhfuil soláthar airgeadais leordhóthaineach ann don bhainistiú ar fhoinsí ard-ghníomhaíochta atá as feidhm agus ar fhoinsí deibhleáin.

Tá an Institiúid tar éis iniúchadh a dhéanamh ar cheanglais na Treorach agus chuir sí tuarascáil faoi bhráid an Rialtais a thugann srac-chur síos ar conas na ceanglais sin a chur i bhfeidhm.

Chuaigh an tSeirbhís Rialaitheach i mbun 229 iniúchadh i rith na bliana. Ar an iomlán chomhlíon ceadúnaithe na rialacháin agus na coinníollacha a ghabhann leis na foinsí radaíochta ianaíche as a mbaineann siad úsáid.

SEIRBHÍS DÁILEOGMHÉADRACHTA AGUS CHALABRÚCHÁIN

Baintear úsáid as foinsí radaíochta ar fud na hearnálacha tionscail agus seirbhísí sláinte. Braitheann sábháilteacht foinsí dá leithéid ar iontaofacht tomhais ar leibhéil radaíochta ianaíche ar an láthair oibre agus measúnú cruinn ar dháileoga a nochtar do dhaoine. Cuireann an tSeirbhís Dáileogmhéadrachta agus Chalabhrúcháin réimse seirbhísí monatóireachta pearsanra agus ionstraimí calabhrúcháin ar fáil, atá deimhnithe ag an ISO 17025 ag Bord Creidiúnaithe Náisiúnta na hÉireann.

DÁILEOGMHÉADRACHT PHEARSANRA

Le linn 2004 chuir an tSeirbhís tuairim is 79,000 dáileogmhéadar ar fáil do nach mór 1000 cliant in Éirinn. Rinneadh monatóireacht ar isteach is amach le 8000 duine. An dáileog aon lae is mó a ndearnadh a thaifead i 2004 ab ea 17.3 mSv. Ba dháileog charnach é seo, a raibh níos mó ná dáileog amháin i gceist agus bhí dhá cheann acu intuairiscithe chuig Seirbhís Rialaitheach na hInstitiúide. Is láimhséalaí foinsé radaíochta a bhí i gceist agus ní rabhthas ag cloí leis na gnáthaimh. D'fhéadfaí é seo a chur i gcomparáid leis an dáileog lán-choirp bhliantúil 20mSv a nochtar dóibh siúd a bhíonn ag obair le radaíocht ianaíoch.

Rinne pearsanra sna hearnálacha tionscail & taighde agus pearsanra in ospidéal dáileoga ceann géige intomhaiste a thaifead. Is fisiceoir ospidéal a fuair an dáileog bhliantúil ceann géige is mó 92.4mSv ar a lámh. Is féidir an luach seo a chur i gcomparáid leis an dáileog ceann géige bhliantúil 500 mSv a nochtar dóibh siúd a bhíonn ag obair le radaíocht ianaíoch.

Ba shuntasach é an cur i bhfeidhm i 2004 ar sheirbhís nua TLD agus caitheamh fáinne dháileogmhéadrachta. Tá eilimint shingil nádúrtha litiam-bhóráit sa dáileogmhéadar (Panasonic UD807 TLD). Ar na buntáistí don chustaiméir a bhaineann leis an tseirbhís nua is féidir

an dáileogmhéadar a chaitheamh agus is féidir an dáileogmhéadar a chur ar fáil do dhuine ar leith agus dá bhrí sin tuairisc dháileoige charnach a sholáthar don duine sin.

Bíonn ionchur i gcónaí ag an bhfoireann dáileogmhéadrachta sna grúpaí idirnáisiúnta, EURADOS (European Radiation Dosimetry Group) agus PRMG (Personal Radiation Monitoring Group), a spreagann comhoibriú ar shaincheisteanna dáileogmhéadrachta ar bhonn uile-Eorpach.

CALABRIÚ AR IONSTRAIMÍ

Déantar ionstraimí aimsithe radaíochta a sheiceáil de réir na gceanglas comhlíonta custaiméara le sonraíochtaí ábhartha na ndéantóirí trí iad a nochtadh do radaíocht ó fhuinnimh éagsúla agus/nó ó rátaí dáileoga éagsúla. Eisítear deimhniú calabraithe don chliant leis na sonraí ón triail. I 2004, rinne an tSeirbhís tástáil ar isteach is amach le 370 ionstraim.

Tá sé de cheangal ar cheadúnaithe a bhfuil foinsí séalaithe radaighníomhaíochta ina seilbh go ndéanfaí iad a thástáil gach dhá bhliain chun a fháil amach an bhfuil siad ag ligean. Chun tástáil a dhéanamh ar an bhfoinse déantar í, nó an clúdach timpeall uirthi, a chuimilt le ciarsúr agus déantar anailís ar an ábhar radaighníomhach. I 2004, rinneadh seiceáil ar 570 ciarsúr. Ní raibh níos mó radaighníomhaíochta in aon cheann de na ciarsúir ná mar a bhí ceadaithe mar a sonraíodh sna coinníollacha ceadúnais acu.

Tá an tSeirbhís fós ina ball den Atomic Energy Secondary Standard Dosimetry Network agus den Fhórar um Radaíocht Ianaíoch. Chomh maith le deimhniú caighdeán ISO 17025 a bheith aici tá stádas aitheantais idirnáisiúnta Caighdeán Tánaisteach aici freisin.

Cuireann i bhfeidhm seirbhís nua TLD ceann géige i 2004 ag baint feidhme as dáileogmhéadair i bhfoirm fáinne.

SÁBHÁILTEACHT NÚICLÉACH AGUS IDIRCHADREAMH IDIRNÁISIÚNTA

Bhí ról gníomhach ag foireann na hInstitiúide arís le linn 2004 in obair na n-eagraíochtaí lárnacha a bhíonn ag plé le forbairt caighdeán agus treorach ar shábháilteacht in úsáid na radaíochta ianaíche agus ar shábháilteacht núicléach. Ar na heagraíochtaí seo tá an tAontas Eorpach, IAEA (International Atomic Energy Agency) agus NEA (Nuclear Energy Agency) den OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development).

Lean an Institiúid leis an malartú foirmiúil eolais ar cheadúnú núicléach agus ar shaincheisteanna sábháilteachta leis an Nuclear Installations Inspectorate de Fheidhmeannacht Sláinte agus Sábháilteachta na Ríochta Aontaithe agus le Gníomhaireacht Comhshaoil na Ríochta Aontaithe (RA), a rialaíonn diúscairt radaíochta sa timpeallacht. Bhuail an Institiúid, in éineacht leis an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, le ranna rialtais agus le gníomhaireachtaí ón RA chun eolas a mhálartú ar shaincheisteanna sábháilteachta núicléacha. Tionóladh cruinnithe malartaithe eolais freisin san Oifig i dTuaisceart Éireann agus leis an tSeirbhís Comhshaoil agus Oidhreacht i dTuaisceart Éireann.

I Nollaig 2004, síníodh Comhaontú Déthaobhach idir Rialtais na hÉireann agus na RA. Clúdaíonn an Comhaontú fógra luath a fháil i gcás timpiste nó tarlóg a bhaineann le haon imoibreoir núicléach sa RA nó aon áis timthrialla breosla núicléach agus iompar agus stóráil breoslaí núicléacha, ina measc breoslaí núicléacha idithe, nó dramhaíl radaighníomhach atá mar fhreagracht ar an RA. Faoin gComhaontú, chuirfeadh Éire an RA ar an eolas i gcás éigeandáil raideolaíoch in Éirinn. Tá an Institiúid ar cheann de na páirtithe a fuair fógra ó údarás na RA faoin gComhaontú.

COINBHINSIÚN OSPAR AR CHAOMHNÚ AN CHOMHSHAOIL MHARA SAN ATLANTACH THOIR THUADH

Tá ionadaíocht ag an Institiúid ar Choiste Substaintí Radaighníomhacha (Radioactive Substances Committee nó RSC) OSPAR agus ar roinnt de Ghrúpaí Oibre an Choiste. Le linn 2004, i gcomhthéacs meastóireacht a dhéanamh ar chur i ngníomh Straitéis 1998 OSPAR maidir le Substaintí Radaighníomhacha, chuir an RSC leis an bhforbairt ar choincheap na bunlíne do dhiúscairt radaighníomhach, tiúchain radaighníomhaíochta sa chomhshaoil agus dáileoga radaíochta ó thionscail neamh-núicléacha. Déanfar an chéad mheasúnú iomlán i 2006 ar an laghdú atá ag teacht ar an diúscairt seo. Cuireadh gnáthaimh i bhfeidhm le tuairisciú do OSPAR ar dhiúscairt radaighníomhach ó thionscail ola agus gáis ar muir agus ón earnáil leighis. Aontaíodh freisin go raibh gá tuairisc a fháil ó ollscoileanna agus ó fhorais oideachasúla eile a úsáideann foinsí radaighníomhacha neamh-shéalaithe don taighde agus don oideachas.

De bharr a monatóireachta ar radaighníomhaíocht i dtimpeallacht mhara na hÉireann, beidh an Institiúid ábalta sonraí bliantúla a sholáthar son RSC ar thiúchain sain-niúicléidí i saile, i bhfeamainn, in éisc agus in éisc shliogánach. Tá ról lárnach ag Seirbhís Rialaitheach na hInstitiúide sa rialú a dhéantar ar dhiúscairt radaighníomhaíochta ó na hearnálacha leighis agus taighde agus a chinntiú go gcomhlíontar, ina n-iomláine, gealltanais na hÉireann atá foilsithe i "National Plan for the Implementation of the OSPAR Strategy with regard to Radioactive Substances".

CUAIRT AR SELLAFIELD

I Meán Fómhair 2004, thug toscaireacht cúigear eolaithe, faoi cheannaireacht Phríomhfheidhmeannach na hInstitiúide an Dr. Ann McGarry, cuairt ar an stáisiún athphróiseála núicléach i Sellafield. B'é cuspóir na cuairte ná eolas ar an láthair a fháil ar áiseanna inmheánach an tsuímh a bhfuil spéis ar leith agus imní ar mhuintir na hÉireann fúthu agus mionscrúdú a dhéanamh ar na hathruithe atá á gcur i bhfeidhm ar an suíomh. Chomh maith leis sin, pléadh ullmhacht éigeandála inmheánach agus sheachtrach an tsuímh le hionadaithe ó BNFL agus ó Chomhairle Contae Chumbria. Seo cuairt leantach ar chuairt a tugadh ar an suíomh i 2000 nuair a mhionscrúdaigh eolaithe na hInstitiúide cáipéisí a bhain le stóráil ar dhramhaíl leachtach ard-leibhéal.

I measc na n-áiseanna ar thugamar cuairt orthu bhí

An Linn Stórála Breosla Magnox atá as feidhm agus an Áis Dí-Channaithe

Áis Stórála do Dhramhaíl Sholadach Ghníomhach;

Umair Stórála MAC (Medium Active Concentrate);

An Stáisiún HALES (Highly Active Liquor Evaporation and Storage);

Áis Ghloinithe Dramhaíola;

Stáisiún THORP (Thermal Oxide Reprocessing Plant).

D'eisigh an Institiúid tuarascáil shonrach ar thorthaí na cuairte. Leagann an tuarascáil béim ar chastacht agus ar idirspléachas na ngníomhaíochtaí ar an suíomh ag Sellafield agus ar go bhféadfadh méadú a theacht ar an méid radanúicléidí a dhiúscairear i Muir Éireann amach anseo. Cé go bhfuil sé beartaithe gníomhaíochtaí athphróiseála tráchtála a tabhairt chun críche faoi 2012, ní chuirfear i gcrích go dtí tuairim is 2150 an bainistiú ar dhramhaíl radaighníomhach a tháirgtear de bharr gníomhaíochtaí atá i gcrích cheana féin agus díchoimisiúnú ar an suíomh agus caithfear monatóireacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí agus ar sceitheadh thar an tréimhse ama sin. Breathnaítear mar shaincheist lárnach ar an ngá atá ann a chinntiú go bhfuil dóthain maoinithe ar fáil chun

gach gníomh dí-éillithe agus díchoimisiúnaithe a chur i bhfeidhm. Thug an Institiúid faoi deara go raibh socrúithe ullmhachta éigeandála inmheánacha agus seachtracha i bhfeidhm ar an suíomh. Ar chúiseanna slándála níor cuireadh na mionsonraí ar fáil don Institiúid faoi fhéidearthachtaí timpistí núicléacha, agus cuireann sé sin teorainn lenár gcumas measúnú a dhéanamh ar na himpleachtaí a bheadh ann d'Éirinn dá mbeadh timpiste ag Sellafield.

SÁBHÁILTEACHT NÚICLÉACH AGUS RADAÍOCHTA THAR LEAR

Cuireadh an Institiúid ar an eolas, trí Sheirbhís Faisnéise an IAEA, faoi 32 tarlóg núicléacha thar lear. Bhain naoi gcinn de na tarlóga sin le stáisiúin chumhachta núicléacha, bhain sé cinn le rónochtadh nó rónochtadh féideartha dóibh siúd a bhíonn ag obair le foinsí radaíochta agus bhain an chuid eile le cailliúint, le goid nó le mí-láimhseáil ar fhoinsí radaíochta. Rangaíodh trí cinn de na tarlóga ag stáisiúin chumhachta núicléacha ag leibhéal 2 ar scála INES (International Nuclear Event Scale) an IAEA, rud a léiríonn go raibh teipthe go suntasach ar chórais sábháilteachta. Tharla dhá cheann acu seo sa Fhrainc. Ag stáisiún cumhachta amháin tuairiscíodh go raibh fadhbanna ann leis an insliú ar cháblaí leictreacha a úsáideadh chun innill agus comhlaí áirithe a oibriú agus ag an stáisiún eile bhí aimhrialtacht le ciorcaid athfhillteacha a úsáidtear don fhuarú éigeandála. Mheas an t-údarás rialaitheach Francach go mb'fhéidir gur bhain na tarlóga seo le fadhbanna cineálacha le himoibreoirí Francacha agus treoraíodh do gach oibreoir seiceáil chuif agus mionathruithe a dhéanamh má bhí gá leo. Tharla an tríú tarlóg leibhéal 2 san India, nuair a thruip an t-imoibreoir toisc fadhbanna a bheith ann leis an ngineadóir gaile. Rangaíodh gach tarlóg eile ar ar tugadh tuairisc ag leibhéal 1 nó ag leibhéal 0, teagmhas lasmuigh den réim gníomhaíochta údaraithe ach nár theip go suntasach ar sholáthar sábháilteachta, nó teagmhas nach raibh suntasach ó thaobh sábháilteachta de.

Ní raibh tarlóg ar bith sa Ríocht Aontaithe ar ghá tuairisc a dhéanamh ina taobh. Ach go príomha toisc modhanna tuairiscithe a comhaontaíodh le NII (Nuclear Installations Inspectorate) na Ríochta Aontaithe agus leis an nGníomhaireacht Comhshaoil, tá an Institiúid ar an eolas faoi naoi mion-tarlóg sa Ríocht Aontaithe. Thit seacht dtarlóg dá leithéid amach ag Sellafield, a bhain le mion-éilliú áitiúil agus/nó teip trealaimh. An tarlóg is mó inné ab ea nuair a bogadh dramh-mhiotal lag-éillithe gan chuimhneamh ó shuíomh an imoibreora ag Calder Hall atá anois as feidhm. Tugadh an botún faoi deara go gasta agus tugadh an dramh-mhiotal ar ais chuig an suíomh. Tugadh le tuiscint gur cuireadh bearta iomchuif i bhfeidhm chun a chinntiú nach dtarlódh a leithéid arís. I measúnú na hInstitiúide ar an Ráiteas Comhshaoil a bhí ullmhaithe ag BNFL chun tacú le straitéisí díchoimisiúnaithe ar Calder Hall agus ar Chaplecross, cé gur fháiltigh an Institiúid roimh dhíchoimisiúnú na stáisiún cumhachta seo, bhí béim leagtha cheana féin ar an ngá a bhí ann a chinntiú nach ndéanfaí diúscairt gan chuimhneamh ar ábhar éillithe. Cé nach raibh an tarlóg seo tromchúiseach, léiríonn sé an tábhacht a bhaineann leis an gceist.

I dTuarascáil Bhliantúil 2003 na hInstitiúide tagraíodh do 'spíce' radaighníomhaíochta a fuarthas i gclúdach fuaraithe ar cheann de na humair a úsáidtear chun dramhaíl leachtach ard-leibhéal a stóráil. Ar dtús ceapadh gur de bharr tras-éilliú san uisce fuaraithe a tharla sé seo, mar thoradh ar ligean sa chorna fuaraithe inmheánach. Ach, chuir an NII an Institiúid ar an eolas le déanaí nach é seo a bhí i gceist, ach go raibh scoilt mhícreascópach i mballa an umair

toisc struschreimeadh an chruaigh, a scaoil méideanna nanai-lítr HAL amach. De bhreis air sin, fuarthas 'spíce' féideartha i gclúdach fuaraithe ar umar eile le déanaí. Cé nach gceaptar gur baol iad seo do shábháilteacht na n-umar go gearrthréimhseach, cuireann sé fianaise sa bhreis ar fáil nach féidir dramhaíl radaighníomhach ard-leibhéal a stóráil i bhfoirm leachtach go fadtéarmach.

Thit mion-tharlóg amach ag Stáisiún Cumhachta Núicléach Bradwell mar ar scaoileadh radaighníomhaíocht ón imoibreoir ar an 14 Aibreán nuair a bhí ceamara á chur isteach ar chuspóirí diagnóiseacha agus bhí ligean beag tritiam ar an 6 Meitheamh ag Stáisiún Cumhachta Núicléach Harlepool.

Ní raibh tionchar díreach ag aon cheann de na tarlóga thuasluaite ar Éirinn.

DÚNADH SÍOS AR IMOIBREOIRÍ CHAPLEPCROSS

Sa tuarascáil seo do 2003, d'fháiltigh an Institiúid roimh dhúnadh síos, i mí an Mhárta 2003, ar imoibreoirí Calder Hall, tar éis na blianta a chaitheamh ag cur a himní in iúl faoi a leochailí is a bhíodar maidir lena n-aois agus le hionsaithe sceimhlitheoireachta. Ar an gcúis chéanna, d'fháiltigh an Institiúid roimh chinneadh ar an 29 Meitheamh 2004, stop a chur le giniúint leictreachais ag stáisiún núicléach Chaplecross, in Dumfriesshire, in Iarthar na hAlban. Tá Chaplecross ar aon dul leis na himoibreoirí ag Calder Hall ó thaobh dearaidh agus tógála de.

IMPLEACHT NA GCLÁR NUA UM IMOIBREOIRÍ NÚICLÉACHA

Tá súil ghéar á choimeád ag an Institiúid ar an spéis atá á léiriú don athuair i gcumhacht núicléach, agus feictear do roinnt tíortha go bhfuil sé seo mar bhealach inar féidir leo a ngealltanais a chomhlíonadh faoi Phrótaicil Kyoto ar gháis cheaptha teasa chomh maith le slándáil i ndáil le soláthar fuinnimh. Ar na tíortha a bhfuil cláir chinntitheacha acu do stáisiúin núicléacha sa bhreis tá an Fhionlainn, an Fhrainc agus níos fada i gcéin tá an tSín, an tSeapáin agus an India. Glacfar cinneadh go luath, an dtógfar imoibreoirí núicléacha nua sa Ríocht Aontaithe nó nach dtógfar.

RÁITIS AR DHRÉACHT-MHOLTAÍ AN CHOIMISIÚIN IDIRNÁISIÚNTA UM CHOSAINN RAIDEOLAÍOCH (ICRP)

Is eagraíocht neamh-rialtas idirnáisiúnta é ICRP a dhéanann athbhreithniú agus nuashonrú rialta ar eolaíocht na radaíochta agus ar chosaint radaíochta agus eisíonn sé moltaí bunaithe ar a fhríotha. De ghnáth baintear úsáid as moltaí ICRP mar bhunús don reachtaíocht idirnáisiúnta agus náisiúnta. Bhí moltaí is déanaí an ICRP, a foilsíodh i 1990, mar bhunús le Treoir na Comhairle 96/29/ EURATOM a cuireadh i bhfeidhm in Éirinn tríd an Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991, (Radaíocht Ianaíoch) Ordú, 2000, I.R. Uimh. 125 de 2000.

Le linn 2004, d'fhoilsigh an ICRP dréacht-mholtaí athchóirithe agus chuir fáilte roimh ráitis ar na moltaí seo. I bhfianaise ról tábhachtach an ICRP i gceapadh reachtaíochta nua, bhreathnaigh an Institiúid go cúramach ar na moltaí. Chuir an Institiúid leis an bpróiseas comhchomhairleach, mar a rinne gníomhaireachtaí rialaitheacha náisiúnta eile, agus chuir isteach a ráitis.

D'fháiltigh an Institiúid roimh an eolas eolaíoch nua sna dréacht-mholtaí, ach chuir sí in iúl go raibh gá soiléiriú a thabhairt sna moltaí

nua chun na feabhsúcháin sa chreatlach cosanta raideolaíoch reatha a léiriú. Is féidir breathnú ar ráitis na hInstitiúide ina n-íomláine ar shuíomh gréasáin www.icrp.org.

COMHOIBRIÚ AGUS CÚNAMH IDIRNÁISIÚNTA

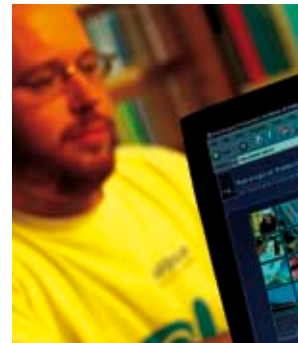
I rith na bliana 2004, lean an fhoireann ag feidhmiú mar ionadaithe na hInstitiúide ar choistí idirnáisiúnta agus ag cruinnithe eolaíochta in Éirinn agus thar lear. Ar na heagraíochtaí a bhfuil dlúth-chaidreamh oibre ag an Institiúid tá IAEA (International Atomic Energy Agency), NEA (Nuclear Energy Agency) den OCED (Organisation for Economic Co-operation and Development) agus an Coimisiún Eorpach.

Chomh maith leis sin, chuir an Institiúid foireann agus acmhainní ar fáil don IAEA chun an bunachar sonraí RAIS (Regulatory Authority Information System) a dhéanamh bailí; chun comhlíonadh rialacháin a mheas ar lompár Sábháilte Ábhar Radaighníomhaíochta faoina mhisean breithmheasa sábháilteachta iompair (TRANSAS) sa Fhrainc; agus chuir oiliúint ar fáil, faoin gClár Comhoibrithe Teicniúil, chun cúnamh a thabhairt do Shaotharlann Stáit na Cipire ceanlgas monatóireachta comhshaoil agus bia an Choimisiúin Eorpaigh a chomhlíonadh.

I Meán Fómhair 2004, thug toscaireacht ón Institiúid cuairt ar an stáisiún athphróiseála núicléach.

SEIRBHÍS LEABHARLAINNE & FAISNÉISE

Tacaíonn seirbhís leabharlainne agus faisnéise na hInstitiúide le riachtanais cháipéise agus tagartha na hInstitiúide agus tá siad ar fáil do chách, ag tairiscint réimse saineolais ar chosaint raideolaíoch agus ar shábháilteacht núicléach.

Tugann an Institiúid tús áite do chur chun cinn a gníomhaíochtaí agus oibríonn go dlúth leis na meáin chumarsáide a bhfuil ról ar leith acu eolas a scaipeadh agus tuairisciú ar shaincheisteanna cosanta raideolaíocha a bhaineann leis an bpobal. Léirigh na meáin spéis arís i mbliana i saincheisteanna núicléacha agus ghlac an fhoireann páirt i dtuairim is 30 clár teilifíse agus raidió ar fud na tíre. Mar thoradh air seo bhí tuairisciú forleathan ar ghníomhaíochtaí na hInstitiúide, go háirithe mar ar bhain sé le gás radóin.

Tá suíomh gréasáin na hInstitiúide (www.rpii.ie) mar acmhainn ar féidir a úsáid chun eolas a fháil ar an Institiúid agus ar a gníomhaíochtaí agus baineadh úsáid as i rith na bliana le tuairim is 3200 cuairteoir ar leith gach mí. Ar na hábhair eolais a lorgaíodh ar an suíomh bhí léarscáileanna radóin, eolas ginearálta, foilseacháin, preas ráitis agus eolas planála éigeandála. Rinneadh athbhreithniú ar ábhar oideachasúil an tsuímh i rith na bliana agus mar thoradh air sin tá ábhar nua á cheapadh don suíomh, agus athbhreithniú á dhéanamh ag saineolaí cumarsáide ar an ábhar sin.

Rinne an Institiúid coimisiúnú i mí na Samhna ar bheart chun daoine a chur ar an eolas faoin RPII agus a gníomhaíochtaí. Fuarthas sa taighde nach raibh ach 2% ar an eolas, gan spreagadh, faoin Institiúid. Tháinig méadú ar an líon seo go 25% le spreagadh. Cibé scéal é, fuarthas go raibh an pobal go maith ar an eolas faoi shaincheisteanna radaighníomhaíochta. Bhí os cionn 75% díobh siúd ar cuireadh agallamh orthu ar an eolas faoi ghás radóin agus is ón teilifís (34%) agus ó na páipéir nuachta/irisleabhair (29%) a fuaireadar an t-eolas.

Chuir an Institiúid tús le clár oibre i 2004 chun straitéis bainistíochta taifid a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go bhfuil ag éirí le cleachtais freastal ar riachtanais bainistíochta taifid na hInstitiúide. Fostaíodh comhairleoir seachtracha chun comhairle a chur ar an Institiúid ar na cúrsaí seo.

Ghlac foireann na hInstitiúide páirt rialta i ngníomhaíochtaí eolais ar nós comhdhálacha, seimineáir agus taispeántais ag leibhéal náisiúnta agus nuair a iarradh orthu chuireadar aoi-chainteoirí ar fáil do chruinnithe poiblí, agus do chúrsaí speisialta in institiúidí tríú leibhéal, in ospidéal agus in áiteanna eile. Cuireadh turais ar fáil timpeall áiseanna na hInstitiúide agus timpeall shaotharlanna na hInstitiúide do ghrúpaí cuairteoirí a raibh spéis acu a leithéid a dhéanamh.

Tá Oifigeach Idirchaidrimh Éireannach ag an Institiúid do Chóras Faisnéise an IAEA ar a dtugtar INIS (International Nuclear Information

System) a chuireann bunachar sonraí ar fáil ina bhfuil foilseacháin a bhaineann le heolaíocht núicléach agus a úsáidí síochánta. Déantar míreanna oiriúnacha agus ábhar a fhoilsítear in Éirinn a ionchur ar an mbunachar sonraí ag baint úsáide as bogearraí ó IAEA agus seoltar na sonraí seo ar ríomhphost.

Ar na gníomhaíochtaí foilseacháin foilsíodh bróisiúr nuashonraithe ar radón, chomh maith le leabhrán ar fheabhsúchán radóin, a chuireann síos ar na roghanna feabhsúcháin atá ar fáil do theaghlaigh ar mhian leo dul i ngleic leis an bhfadhb. Cuirtear gach foilseachán de chuid an RPII ar fáil saor in aisce ar an suíomh gréasáin.

FOILSEACHÁIN

Tuarascálacha RPII

Radon in Irish Primary and post-Primary Schools. RPII 04/02.

Páipéirí Eolaíochta

Colgan, P.A., Madden, J.S., Synnott, H., Fennell, S., Pollard, D., Fenton, D., 2004.

Current status of programmes to measure and reduce radon exposure in Irish workplaces. *Journal of Radiological Protection*, 24, p. 121-129.

Currivan, L., Falk, R., Lopez, M.A., Olko, P., Wernli, C., Castellani, C.M., Van Dijk, J.W.E., 2004.*

Harmonisation of Individual Monitoring for Exposure to Radon and to other Sources of Natural Radiation in the Workplace of European Countries (EURADOS Working Group 2). *Proceedings of the 11th International Congress of the International Radiation Protection Association*, Madrid, Spain, 23-28 May 2004, Spanish Radiation Protection Society.

Currivan, L., Duffy, J.T., Spain, D., Pollard, D., 2004.

A Study of Dose Distribution and Radiation Protection in Industrial Radiography in Ireland. *Proceedings of the 11th International Congress of the International Radiation Protection Association*, Madrid, Spain, 23-28 May 2004, Spanish Radiation Protection Society.

Currivan, L, Lopez Ponte, M.A., Castellani, C.M., Falk, R., Olko, P., Wernli, C., 2004.*

Individual Monitoring for Internal Exposure in Europe and the Integration of Dosimetric Data. *Radiation Protection Dosimetry*, Vol. 112, No. 1, pp. 69–119.

Currivan, L, Lopez Ponte, M.A., Castellani, C.M., Falk, R., Olko, P., Wernli, C., 2004.*

Workplace Monitoring for Exposures to Radon and to Other Natural Sources in Europe: Integration of Monitoring for Internal and External Exposures. *Radiation Protection Dosimetry*, Vol. 112, No. 1, p. 121–139.

Lopez, M.A., Currivan, L*, Falk, R., Olko, P., Wernli, C., Castellani, C.M., van Dijk, J.W.E., 2004.

A Catalogue of Dosimeters and Dosimetric Services Within Europe – An Update. Radiation Protection Dosimetry, Vol. 112, No. 1, p. 45–68.

Lopez, M.A., Ambrosi, P., Bogucarskis, K., Bolognese, T., Boschung, T., Castellani, C.M., Cruz Soares, R., Currivan, L. *, Falk, R., Fantuzzi, E., Figel, M., Garcia Alves, G.A., Ginjaume, G., Jankowski, J., Janzekovic, H., Kamenopolou, P., Luszcz-Bhadra, M., Olko, P., Osvay, M., Roed, H., Stadtmann, H., van Dijk, J.W.E., Vanhavere, F., Vartiainen, E., Wahl, W., Weeks, A., Wernli, Ch., 2004.

Harmonisation of Individual Monitoring in Europe. Proceedings of the 11th International Congress of the International Radiation Protection Association, Madrid, Spain, 23-28 May 2004, Spanish Radiation Protection Society.

McGinnity, P., Pollard, D., Dawson, D., 2004.

A Management Information System to Support the Radiological Protection Institute of Ireland's Emergency Response Role, Design and Implementation. Proceedings of ISCRAM 2004 Brussels, May 3-4 2004, p. 39-44.

McMahon, C.A., Fegan, M.F., Wong, J., Long, S.C., Ryan, T.P., Colgan, P.A., 2004.

Determination of self-absorption corrections for gamma analysis of environmental samples: comparing gamma-absorption curves and spiked matrix-matched samples. Applied Radiation and Isotopes, 60, p. 571-577.

Organo, C*, Ellard, A., Fenton, D*, Synnott, H*, O' Colmáin, M*, Prenter, S. *, O' Reilly, S., Colgan, P.A. *, 2004.

High radon concentrations in a house near Castleisland, County Kerry (Ireland) – identification, remediation and post-remediation. Journal of Radiological Protection, 24, p. 107-120.

Organo, C. *, McCarthy, A., O'Reilly, S., Colgan, P.A. *, Fenton, D. *, 2004.

Radon – the forgotten killer. Cancerwise, 3, (3), p. 6-9.

Synnott, H., Pollard, D., Colgan, P.A., Fenton, D., 2004.

A survey of the impact of amending building regulations on radon concentrations in Irish homes. Proceedings of the 11th International Congress of the International Radiation Protection Association, Madrid, Spain, 23-28 May 2004, Spanish Radiation Protection Society.

Ailt Ghinearálta

Colgan, Tony, 2004.

Radon – the invisible problem. The Property Valuer, Summer, p. 4-6.

Colgan, Tony, 2004.

RPII Launches Radon Negligent Employers. Health & Safety Times, Issue 10, p. 31-35.

Fenton, D., 2004.

Radon gas in Ireland. Physical Sciences Magazine, (1), Jan. 04, p. 9.

Fenton, D., 2004.

Radon gas – Hazard, information and regulation. SIPTU Report, (25), Jan. 04, p. 26-27.

Organo, C., Fenton, D., 2004.

Identification of a house in Ireland with extreme indoor radon concentrations. Environmental Radon Newsletter, Autumn 2004, Issue 40, p. 1,3.

Sequeira, S., McKittrick, L., 2004.

Radon in private drinking water supplies in County Wicklow. The Irish Scientist, No. 12, November 2004, p. 44.

** Foireann RPII i gcomhar le húdair eile.*

RÁITIS AIRGEADAIS

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste	27
Ráiteas ar an Gcóras Rialaithe Ar Airgeadas Inmheánach	28
Ráiteas ar Fhreagrachtaí Na H-institiúide	29
Ráiteas ar Pholasaithe Cuntasaíochta	30
Cuntas Ioncaim agus Caiteachais	31
Clár Comhardaithe	32
Nótaí Leis na Ráitis Airgeadais	33

RÁITIS AIRGEADAIS

Tuarascáil an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste le cur i láthair Thithe an Oireachtais

Tá na ráitis airgeadais ar leathanaigh 28 go 36 iniúchta agam faoi Alt 16 den Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991.

Freagrachtaí Chomhaltaí Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch agus an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste faoi seach

Tá freagrachtaí cuntasáíochta Chomhaltaí na hInstitiúide leagtha amach ar leathanach 29. Tá sé de fhreagracht ormsa tuairim neamhspleách a dhéanamh, bunaithe ar m'iniúchadh, i leith na ráitis airgeadais a cuireadh i mo láthair, agus tuarascáil a fhoilsiú orthu.

Scrúdaím an ráiteas ar leathanaigh 28 ar an gcóras um rialú ar airgeadas inmheánach le féachaint an léiritear ann gur chomhlíon an Institiúid treoir infheidhmithe maidir le rialachas corparáideach agus tuairiscím ar aon chás ábhartha nach ndéanann an Institiúid amhlaidh, nó más rud é go bhfuil an ráiteas míthreorach nó nach dtugann sé le faisnéis eile atá ar eolas agam de bharr na ráitis airgeadais a bheith iniúchta agam.

An Bunús atá le mo Thuairim ar na Ráitis

I mbun m'fheidhme mar Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste, rinne mé m'iniúchadh ar na ráitis airgeadais de réir na gcaighdeán iniúchóireachta arna n-eisiúint ag an mBord um Chleachtais Iniúchóireachta agus trí thagairt a dhéanamh do na nithe ar leith is gá a chur san áireamh i ndáil le cúrsaí bainisteoireachta agus oibriúcháin a ghabhann le Comhlachtaí Stáit.

Déantar scrúdú mar chuid den iniúchadh, ar bhonn tástála, ar fhianaise a bhaineann leis na suimeanna agus leis an méid a fhoilsítear sna ráitis airgeadais. Chomh maith leis sin, cuimsíonn an t-iniúchadh measúnacht ar na meastacháin agus ar na breitheanna suntasacha a rinneadh agus na ráitis airgeadais á n-ullmhú, agus measúnacht le féachaint an oireann na beartais chuntasaíochta don bhail atá ar chúrsaí na hInstitiúide, ar feidhmíodh na beartais sin ar bhealach leanúnach agus ar foilsíodh iad ar bhealach sásúil

Phleanáil mé agus rinne mé m'iniúchadh sa chaoi is go bhfaighinn an fhaisnéis agus na mínithe ar fad a mheas mé a bheith riachtanach ionas go mbeadh leordhóthain fianaise agam a d'fhágfadh cinnteacht réasúnach ann go bhfuil na ráitis airgeadais saor ó mhíráiteas ábhartha, cibé acu calaois nó neamhrialtacht eile nó earráid is cúis leis sin. I dteacht ar mo thuairim, rinne mé meastóireacht ar a shásúla is a cuireadh faisnéis i láthair sna ráitis airgeadais san iomlán freisin.

Tuairim

Is é mo thuairim go raibh leabhair chuntais chuí coinnithe ag an Institiúid agus go dtugann na ráitis airgeadais, a chomhaontaíonn leo, léargas fóircheart ar staid chúrsaí na hInstitiúide ar an 31 Nollaig 2004 agus ar a hioncam agus ar a caiteachas don bhliain dar críoch sin.

Gerard Smyth

Le haghaidh agus thar ceann an Ard-Reachtair Cuntas agus Ciste
15 Iúil 2005

RÁITEAS AR AN GCÓRAS RIALAITHE AR AIRGEADAS INMHEÁNACH

Thar ceann Bhord Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch, glacaim leis an bhfreagracht a chinntiú go gcothaítear agus go bhfeidhmíonn córas éifeachtach um rialú ar airgeadas inmheánach.

Níl ar chumas an chórais ach forchinntiú réasúnta seachas forchinntiú iomlán a thabhairt, go ndéantar cosaint ar na sócmhainní, go ndéantar taifead ar aon idirbheart agus go mbíonn sé údaraithe, agus go dtugtar faoi deara nó go gcuirtear stop le haon mhí-rialtacht ábhartha, laistigh de thréimhse réasúnta.

Gnáthaimh Lárnacha Rialaithe

Tá céimeanna glactha ag an mBord le suíomh rialaithe cuí a chinntiú trí

- fhreagrachtaí bainistíochta a shainmhíniú go soiléir;
- gnáthaimh fhoirmiúla a chur ar bun le go dtugtar cuntas ar aon teip shuntasach sa chóras rialaithe agus go gcuirtear i bhfeidhm céimeanna cuí chun é a chur ina cheart.

I 2003, chuir an Bord gnáthaimh fhoirmiúla ar bun chun rioscaí gnó a aithint agus a mheas trí

- chineál, fairsinge agus impleachtaí airgeadais na rioscaí a mheas a bheadh i ndán don chomhlacht, fairsinge agus catagóirí a cheapann sé a bheith inghlactha san áireamh;
- an dóchúlacht go dtarlódh rioscaí aitheanta a mheas;
- cumas na heagraíochta bainistiú agus maolú ar na rioscaí a tharlaíonn.

Tá an córas um rialú ar airgeadas inmheánach bunaithe ar ghréasán faisnéise rialta a chuimsíonn scagadh agus dáileadh ar fhreagrachtaí go ciallmhar. Lena n-áirítear, go háirithe:

- córas buiséid cuimsitheach, le buiséad bliantúil ar a ndéanann an Bord athbhreithniú agus a n-aontaíonn siad leis;
- athbhreithniú rialta ag an mBord ar chuntais bainistíochta démhíosúla agus ar thuarascálacha airgeadais bliantúla, a chuireann in iúl feidhmiú airgeadais an chomhlachta i gcomparáid le mar a bhí réamh-mheasta;
- treoirlínte rialaithe soiléire don infheistiú caipitil.

Bunaítear an mhonatóireacht agus an t-athbhreithniú a dhéanann an Bord ar éifeacht an chórais um rialú ar airgeadas inmheánach ar obair an iniúcháir inmheánaigh, an Coiste Meastóireachta a dhéanann maoirseacht ar obair an iniúcháir inmheánaigh, bainisteoirí feidhmitheacha laistigh den Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch a bhfuil freagracht orthu an creat oibre rialaithe airgeadais a fhorbairt agus a chothabháil agus na ráitis atá ina litir bhainistíochta nó i dtuarascálacha eile ag an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste.

I 2003 chuir An Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch feidhm iniúchta inmheánaigh ar bun de réir Chreatlach Chód na gCleachtas is Fearr atá sonraithe sa Chód Cleachtais ar Rialú ar Comhlachtaí Stáit. Bunaítear obair an iniúchta inmheánaigh ar eolas a fhaightear ón anailís riosca atá nochta don chomhlacht, agus bunaítear pleananna iniúchta inmheánaigh ar an anailís sin. Tá an anailís riosca agus na pleananna iniúchta inmheánaigh formhuinithe ag an gCoiste Iniúchta agus faofa ag an mBord. Le héifeacht ó 2004, gné de seo ná soláthar an Bhoird, sa tuarascáil bhliantúil, ar ghníomhaíocht iniúchta inmheánaigh an Iniúcháir Inmheánaigh. Sa tuarascáil tá tuairim an Iniúcháir Inmheánaigh ar leordhóthaineacht agus ar éifeachtacht an chórais um rialú ar airgeadas inmheánach.

Athbhreithniú Bliantúil ar Rialú

Dearbhaím go ndearna an Bord athbhreithniú ar éifeacht an chórais um rialú ar airgeadas inmheánach don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2004.

Sínithe thar ceann an Bhoird

FJ Mulligan
Cathaoirleach
8 Meitheamh 2005

RÁITEAS AR FHREAGRACHTAÍ NA H- INSTITIÚIDE

De réir Alt 16(1) den Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991, tá sé de cheangal ar an Institiúid ráitis airgeadais a ullmhú ionas gur féidir leis an Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil iad a fhaomhadh le toiliú an Aire Airgeadais. Agus na ráitis airgeadais seo á n-ullmhú, tá sé de cheangal ar an Institiúid :-

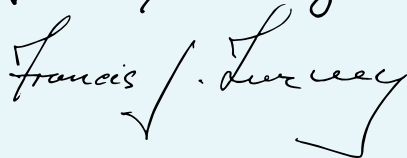
- Polasaithe oiriúnacha cuntasóireachta a chur i bhfeidhm agus iad a úsáid go leanúnach tríd síos;
- Breithiúnais agus meastacháin a dhéanamh atá réasúnta agus stuama
- Ráitis airgeadais a ullmhú ar bhunús gnóthas leantach mura bhfuil sé míchuí a cheapadh go leanfaidh an Institiúid uirthi ag feidhmiú
- Sonrú más rud é gur cloídh le caighdeáin oiriúnacha cuntasóireachta faoi réir ag aon eisiréimneacht ábhair a nochtadh agus a míníodh sna ráitis airgeadais.

Tá sí de fhreagracht ar an Institiúid leabhair chuntais chuí a choimeád, a nochtadh ag aon am, le cruinneas réasúnta, staid airgeadais na hInstitiúide agus a chuirfeadh ar a cumas a chinntiú go gcloífeadh na ráitis airgeadais le hAlt 16(1) den Acht. Tá sí de fhreagracht ar an Institiúid freisin sócmhainní Institiúid Éireannach um Chosaint Raideolaíoch a chosaint agus dá bhrí sin tá sé de dhualgas orthu na céimeanna cuí a ghlacadh le calaois nó aon mhírialtacht eile a thabhairt faoi deara.

Cathaoirleach

Ball Boird

RÁITEAS AR PHOLASAITHE CUNTASAÍOCHTA

1. Bunús na Cuntasaíochta

Ullmhaíodh na Ráitis Airgeadais seo faoi mhodh fabhraithe na cuntasaíochta agus de réir prionsabail chuntasaíochta a ghlactar coitianta leo faoin ghnás costais stairiúil. Glactar le Caighdeáin Thuairisceoireachta Airgeadais atá molta ag comhlachas cuntasaíochta aitheanta de réir mar a thagann siad i bhfeidhm. Is é an Euro an t-aonad airgeadra atá in úsáid sna ráitis airgeadais seo.

Tá na ráitis airgeadais san fhormáid atá faofa ag an Aire Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil le toiliú an Aire Airgeadais.

2. Ioncam

Is é atá san ioncam a léirítear sna Ráitis Airgeadais faoi dheontais Oireachtais ná fáiltais airgid thirim a fuarthas i rith na bliana.

3. Sócmhainní Seasta

Luaitear sócmhainní ag a gcostas stairiúil lúide dímheas cnuasaithe. Riomhtar dímheas sa mhodh díreach ag tagairt d'fhad saoil úsáideach measta na sócmhainní atá i gceist. Seo a leanas na rátaí:

- Troscán & Trealamh, Oifige agus Saotharlainne: 20%
- Déantar Feabhsúcháin ar an Láthair Léasachta a dhímheas thar tréimhse an léasa.

4. Aoisliúntas

Bhí Scéim Aoisliúntais i bhfeidhm go dtí Márta 1992 faoi Alt 14 den Acht um Fhuinneamh Núicléach (An Bord Fuinnimh Núicléigh), 1971. Tá scéim nua dréachtaithe de réir fhorálacha Alt 13 den Acht um Chosaint Raideolaíoch, 1991 atá ag fanacht ar fhaomhadh. Tugadh creidmheas sa tuarastal i leith ranníocaíochtaí. Níl aon soláthar déanta sna Ráitis Airgeadais i leith dliteanas aoisliúntais sa todhchaí. Íoctar sochair aoisliúntais ón ioncam nuair a eascraíonn siad.

5. Cuntas Caipitil

Seasann an Cuntas Caipitil don luach anamúchtha ioncain a úsáidtear chun sócmhainní seasta a cheannach.

6. Ioncam Conartha

San áireamh san ioncam conartha tá méideanna ón gComhphobal Eorpach faoi chonarthaí do thréimhsí seasta. Láimhseáladh méideanna a fuarthas faoi na conarthaí seo mar chreidmheasanna iarchurtha, agus scaoileadh iad mar ioncam go comhréireach thar tréimhse na gconarthaí bainteacha.

7. Ioncam Réamh-íochta

Baineann méideanna réamh-íochta le hioncam ó tháillí ceadúnais a réamh-íocann ceadúnaithe do thréimhsí sa todhchaí.

CUNTAS IONCAIM AGUS CAITEACHAIS DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2004

2003 €		2004 €
	IONCAM	
3,068,000	Deontais Oireachtais	3,310,000
(33544)	Aistrithe chuig Cuntas Caipitil (Nóta 2)	(69,156)
<u>3,034,456</u>		<u>3,240,844</u>
396,959	Dáileogmhéadracht	420,961
253,968	Deimhniú ar Tháirgí	300,357
93,261	Ioncam Conartha	27,914
135,768	Táillí Ceadúnais	130,016
151,557	Ioncam Eile	439,842
<u>1,031,513</u>		<u>1,319,090</u>
<u>4,065,969</u>		<u>4,559,934</u>
	CAITEACHAS	
2,333,716	Tuarastail agus Pinsin (Nóta 3)	2,579,416
171,937	Dáileogmhéadracht agus Seirbhís Rialaitheach	206,326
74,104	Seirbhís Leabharlainne & Faisnéise	95,391
47,207	Radón	87,390
55,309	Plean Éigeandála	48,427
105,778	Monatóireacht Comhshaoil	117,862
451,943	Cóiríocht agus Árachas (Nóta 4)	515,824
134,635	Taisteal agus Cothabháil	143,189
156,572	Guthán, Postas, Soláthairtí Oifige & TF	138,404
72,221	Earcaíocht agus Oiliúint	96,131
40,659	Ilghnéitheach, Táillí Gairmiúla san áireamh	164,944
12,950	Táillí Iniúchta	11,950
326,970	Dímheas	<u>356,478</u>
<u>3,984,001</u>		<u>4,561,732</u>
81,968	BARRACHAS/(EASNAMH) DON BHLIAIN	(1,798)
331,963	larmhéid ar an 1 Eanáir	413,931
<u>413,931</u>	larmhéid ar an 31 Nollaig	<u>412,133</u>

Níl aon ghnóthachain ná cailteanas ag an Institiúid sa bhliain airgeadais seo ná sa bhliain airgeadais roimh ré ach amháin iad sin a bpléiter leo sa Chuntas Ioncaim agus Caiteachais. Baineann na torthaí don bhliain le feidhmiú leanúnach.

Is cuid de na Ráitis Airgeadais seo an Ráiteas ar Pholasaithe Cuntasaíochta agus na nótaí 1 go 8.

Cathaoirleach: 8 Meitheamh 2005

Ball Boird: 8 Meitheamh 2005

CLÁR COMHARDAIHTE AR AN 31 NOLLAIG 2004

2003 €		Nótaí	2004 €
1,053,075	SÓCMHAINNÍ SEASTA	1	1,122,231
	SÓCMHAINNÍ REATHA		
510,318	Airgead ar Láimh & sa Bhanc		332,746
272,645	Féichiúnaithe & Réamh-focaíochtaí		425,523
<u>782,963</u>			<u>758,269</u>
	CREIDIÚNAITHE - méideanna dlite laistigh de bhliain amháin		
256,336	Creidiúnaithe & Fabhraithe		266,148
112,696	Ioncam Réamh-íochta		79,988
<u>369,032</u>			<u>346,136</u>
<u>413,931</u>	SÓCMHAINNÍ REATHA GLAN		<u>412,133</u>
<u>1,467,006</u>	SÓCMHAINNÍ GLAN		<u>1,534,364</u>
	Maoinithe ag:		
413,931	CUNTAS IONCAIM & CAITEACHAIS		412,133
<u>1,053,075</u>	CUNTAS CAIPITIL	2	<u>1,122,231</u>
<u>1,467,006</u>			<u>1,534,364</u>

Is cuid de na Ráitis Airgeadais seo an Ráiteas ar Pholasaithe agus Prionsabail Chuntasaíochta agus na nótaí 1 go 8.

Cathaoirleach: 8 Meitheamh 2005

Ball Boird: 8 Meitheamh 2005

NÓTAÍ LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2004

1. Sócmhainní Seasta Inláimhsithe

	Feabhsúcháin Léasachta €	Trealamh Oifige agus Satharlainne €	Iomlán €
Costas:			
Ar an 1 Eanáir 2004	788,301	4,132,790	4,921,091
Breiseanna	0	425,635	425,635
Diúscairt	0	(326,311)	(326,311)
Ar an 31 Nollaig 2004	<u>788,301</u>	<u>4,232,114</u>	<u>5,020,415</u>
Dímheas:			
Ar an 1 Eanáir 2004	404,079	3,463,938	3,868,017
Costas don Bhliain	25,617	330,861	356,478
Ar dhiúscairt	0	(326,311)	(326,311)
Ar an 31 Nollaig 2004	<u>429,696</u>	<u>3,468,488</u>	<u>3,898,184</u>
Méid Glan ar Leabhar ar			
Ar an 31 Nollaig 2003	<u>384,222</u>	<u>668,853</u>	<u>1,053,075</u>
Méid Glan ar Leabhar ar			
Ar an 31 Nollaig 2003	<u>358,605</u>	<u>763,626</u>	<u>1,122,231</u>

Le linn 2004, rinne an Institiúid athbhreithniú ar a Clár Sócmhainní Seasta agus bhain míreanna de a chosain €326,311 a bhí diúscairta ina n-iomláine agus nach raibh in úsáid a thuilleadh.

2. Cuntas Caipitil

	2004 €
Iarmhéid ar an 1 Eanáir 2004	1,053,075
Aistrithe ón gCuntas Ioncaim agus Caipitil	
Deontais cionroinnte le haghaidh Cuspóirí Caipitil	425,635
Deontais amúchta i rith na bliain	<u>(356,479)</u>
Iarmhéid ar an 31 Nollaig 2004	<u>69,156</u> <u>1,122,231</u>

NÓTAÍ LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2004

3. Tuarastail agus Pinsin

	2004 €	2003 €
Tuarastail Chomhlána	2,623,336	2,367,980
ÁSPC an Fhostóra	104,778	94,065
Asbhaintí Pinsin	(148,698)	(128,329)
	<u>2,579,416</u>	<u>2,333,716</u>
Miondealú ar Thuarastail agus Pinsin		
Riarachán	527,759	446,212
Rialúchán/Dáileogmhéadracht/Ceadúnú	765,863	615,747
Monatóireacht Comhshaoil	530,247	516,872
Faisnéis/Radón/Raidéicolaíocht	492,216	452,265
Plean Éigeandála	213,746	252,219
Sábháilteacht Núicléach	49,585	50,401
Gearrtha ar an gCuntas Ioncaim & Caiteachais	<u>2,579,416</u>	<u>2,333,716</u>

Meán-líon na foirne lánaimseartha i rith na bliana airgeadais ab ea 46 (2003 – 45), baill Bhoird as an áireamh. Iomlán na n-íocaíochtaí pinsin ab ea €151,552 (2003 - €136,502).

4. Ceangaltais & Dualgais Léasachta – Léasanna i bhfeidhm

3 Cearnóg Chluain Sceach

An méid atá iníoctha mar cheangaltais léasa thar an gcéad dhá mhí dhéag eile ná €270,000, measta ar bhonn rátaí cíosa reatha, a chuimsíonn íocaíochtaí cíosa ar léasa, dáta éaga 1 Deireadh Fómhair 2018.

Tá an cíos faoi réir ag athbhreithniú gach cúig bliana. Rinneadh a leithéid d'athbhreithniú ar an 1 Deireadh Fómhair 2003.

Urlár 1, Bloc 1, 1 Cearnóg Chluain Sceach

An méid atá iníoctha mar cheangaltais léasa thar an gcéad dhá mhí dhéag eile ná €17,500, measta ar bhonn rátaí cíosa reatha, a chuimsíonn íocaíochtaí cíosa ar léasa, dáta éaga 16 Feabhra 2007.

5. Ceangaltais Chaipitil

Luach iomlán na gceangaltas caipitil údaraithe ar an 31 Nollaig 2004 ab ea €66,420.

6. Leasa Bhaill an Bhoird

Tá nósanna imeachta glactha ag an mBord de réir treoirlínte eisithe ag an Roinn Airgeadais maidir le nochtadh leasanna ag Baill an Bhoird agus cloíodh leis na nósanna imeachta seo i rith na bliana. Ní raibh aon idirbheartaíocht shuntasach ann i rith na bliana maidir le gníomhaíochtaí an Bhoird ina raibh leasanna buntáisteacha ag baill an Bhoird.

NÓTAÍ LEIS NA RÁITIS AIRGEADAIS DON BHLIAIN DAR CRÍOCH 31 NOLLAIG 2004

7 Sochair Scoir FRS 17

Beidh sé de cheangal sa Chaighdeán Tuairiscithe Airgeadais 17 (FRS 17), do thréimhsí cuntasáochta ar nó tar éis 1 Eanáir 2005, go léireodh ráitis airgeadais, ag a luach cóir, na sócmhainní agus dliteanais a eascraíonn as dualgais aoisliúntais an fhostóra agus aon mhaoiniú bainteach leis sin, agus an costas a bheadh ar shochair aoisliúntais a sholáthar sna thréimhsí cuntasáochta inar thuill na fostaithe iad. Mar bheart idirthréimhseach do thréimhsí cuntasáochta a chríochnaíonn ar nó tar éis 22 Meitheamh 2001, tá sé de cheangal faoin gCaighdeán go ndéanfaí nochtheadh ar luachanna reatha dliteanais scéime mar nóta ag gabháil leis na cuntais.

Seo a leanas an bonn tuisceana ar a ríomhadh dliteanais scoir faoi FRS17 mar a bhí ar an 31 Nollaig 2004:

Modh Luachála:	Aonad Fortheilgthe:
Ráta Lascaine	4.50%
Ráta Boilscithe	2.25%
Méaduithe Tuarastail	4.00%
Méaduithe Pinsin	4.00%

Tá an plean pinsin neamh-mhaoinithe agus dá bhrí sin níl aon sócmhainn ann.

Margadhluach ar 31 Nollaig 2004

	€000
Margadhluach iomlán na sócmhainní	0
Luach reatha na ndlíteanas sa scéim phinsin	12,228
Barrachas Glan/(easnamh) sa scéim phinsin	(12,228)
Dlíteanas pinsin glan	(12,228)

Seo a leanas an bonn tuisceana ar a ríomhadh comhpháirteanna an chostais sochair sainithe don bhliain dar críoch 31 Nollaig 2004:

Modh Luachála:	Aonad Fortheilgthe:
Ráta Lascaine	5.25 %
Ráta Boilscithe	4.00 %
Méaduithe Tuarastail	4.00 %
Méaduithe Pinsin	4.00 %

Seo a leanas an anailís ar an méid bainte de bhrabús oibriúcháin:

Costas Seirbhíse Reatha	330
Sean-Chostas Seirbhíse	0

Seo a leanas an anailís ar an méid bainte de bhrabús oibriúcháin:

Ús ar dhlíteanas scéime	491
Fáltais a bhfuiltear ag coinne leo ó shócmhainní scéime	0

Seo a leanas an anailís ar an méid aitheanta sa ráiteas ar ghnóthachain agus (caillteanais) iomlána aitheanta:

Fáltais faighte lúide fáltais a raibh coinne leo ó shócmhainní scéime	0
Gnóthachain agus caillteanais ó thaithí	(427)
Athruithe ar an mbonn tuisceana	(1,806)
Gnóthachain/(caillteanais) achtúireacha aitheanta in STRGL	(2,233)

Seo a leanas an anailís ar an méid aitheanta sa ráiteas ar ghnóthachain agus (caillteanais) iomlána aitheanta:

Barrachas/(easnamh) ag tús na bliana	(9,174)
Costas Seirbhíse Reatha	(330)
Ranníocaíochtaí	0
Sean-Chostas Seirbhíse	0
Ioncam airgeadais eile	(491)
Gnóthachan/(caillteanas) achtúireach	(2,233)
Barrachas/(easnamh) ag deireadh na bliana	(12,228)

8 Faomhadh ar na Ráitis Airgeadais

Rinne an Bord faomhadh ar na ráitis airgeadais ar an 8 Meitheamh 2005.